

BIBLIOGRAPHY

Archives

MV National Board of Antiquities (NBA)

Institute for the Languages of Finland, Names Archive

MV:KTKKA National Board of Antiquities, Ethnological Manuscript Archive

SKS KRA Finnish Literature Society, Folklore Archives

Unpublished archive sources

AHNGER, Ch. Em. s.a. Okända trakter mskr. af Ch. E. Ahnger. NBA, Topographical Archive of the Department of Archaeology, Inari.

ERÄ-ESKO, Aarne 1957. Sodankylä Orajärvi Seitaniemi. 14.–16.7.1957. NBA, Topographical Archive of the Department of Archaeology. Unpublished excavation report.

HARLIN, Eeva-Kristiina 2007a. Inari 53 Ukonsaari osteoarkeologinen analyysi. NBA, Topographical Archive of the Department of Archaeology. Unpublished report.

HARLIN, Eeva-Kristiina 2008. Inari 146 Ukko. Osteoarkeologinen analyysi. NBA, Topographical Archive of the Department of Archaeology. Unpublished report.

HARLIN, Eeva-Kristiina & OJANLATVA, Eija 2008. Inarin Ukonjärven Ukon kenttätutkimus 2007. NBA, Topographical Archive of the Department of Archaeology. Unpublished excavation report.

ITKONEN, Ilmari 1910. Muinaisjäännöksiä ja tarinoita Inarijärven ympäristöltä. NBA, Topographical Archive of the Department of Archaeology.

ITKONEN, Erkki 1933. Inarin ja Enontekiön paikannimikokoelmat. Institute for the Languages of Finland, Names Archive, Helsinki.

ITKONEN, T. I. 1963a. Inarin ja Enontekiön paikannimikokoelmat. Institute for the Languages of Finland, Names Archive, Helsinki.

KARJALAINEN, Taisto 2003. Sodankylä: Lokka, Koitelainen, Kevitsa. Osayleiskaavainventointi. 1999. NBA, Topographical Archive of the Department of Archaeology. Unpublished survey report.

KOHONEN, Marjatta 1959–1961. SKS KRA 1–107.1959, 108–190.1960, 191–773.1961. Enontekiö.

LAITINEN, Lea 1977. Inarin ja Enontekiön paikannimikokoelmat. Institute for the Languages of Finland, Names Archive, Helsinki.

OKKONEN, Jari 2007a. Inarin Ukonsaaren uhripaikan kenttätutkimus 2006. University of Oulu, Laboratory of Archaeology. Unpublished excavation report.

PAULAHARJU, Jenny 1922 & 1926. SKS KRA 19325–19326.

PAULAHARJU, Samuli 1914. Inari. Seidasta. Haltioista. Taikoja. MV:KTKKA.

PUPUTTI, Anna-Kaisa 2008a. Utsjoki Seitälä. Kesän 2008 kaivausten luuaineiston analyysi. University of Oulu, Laboratory of Archaeology. Unpublished report.

PUPUTTI, Anna-Kaisa 2008b. Kittilä Taatsi. Kesän 2008 kaivausten luuaineiston analyysi. University of Oulu, Laboratory of Archaeology. Unpublished report.

PUPUTTI, Anna-Kaisa 2008c. Enontekiö Näkkälä. Kesän 2008 kaivausten luuaineiston analyysi. University of Oulu, Laboratory of Archaeology. Unpublished report.

PUPUTTI, Anna-Kaisa 2009. Inari Ukonsaari 53. Vuoden 1968 kaivausten luuaineiston (KM18349:1–8) analyysi. University of Oulu, Laboratory of Archaeology. Unpublished report.

PUPUTTI, Anna-Kaisa 2010a. Inari Koskikaltiojoen suun seita. Kesän 2009 luuaineiston analyysi. University of Oulu, Laboratory of Archaeology. Unpublished report.

RANKAMA, Tuija 1988. Utsjoen inventointi. NBA, Topographical Archive of the Department of Archaeology. Unpublished survey report.

SALMI, Anna-Kaisa 2010. Enontekiö Dierpmesvárri. Kesän 2010 kaivausten luuaineiston analyysi. University of Oulu, Laboratory of Archaeology. Unpublished report.

SARKKINEN, Mika 1993. Sodankylä 27 Petkula Keivitsa. Seitapaikan tarkastus. NBA, Topographical Archive of the Department of Archaeology. Unpublished report.

TORVINEN, Markku 1983. Inari, Sevettijärven tie. Kertomus vuonna 1983 polkutien Kaamanen – Sevettijärvi – Näätämo parantamisen johdosta tehdystä arkeologisesta inventoinnista osuudella Partakko – Sevettijärvi – Näätämo. NBA, Topographical Archive of the Department of Archaeology. Unpublished survey report.

- VALTONEN, Taarna 1999. Utsjoen Paistunturien inventointi 6.6.–28.6. ja 9.8.–26.8.1999. NBA, Topographical Archive of the Department of Archaeology. Unpublished survey report.
- VÄHÄKANGAS, Aune 1965. Inarin ja Enontekiön paikannimikokoelmat. Institute for the Languages of Finland, Names Archive, Helsinki.
- ÄIKÄS, Tiina & NÚÑEZ, Milton 2009a. Kittilän Taatsi. Tutkimuskertomus seitakohteen arkeologisista kaivauksista. University of Oulu, Laboratory of Archaeology. Unpublished excavation report.
- ÄIKÄS, Tiina & NÚÑEZ, Milton 2009b. Enontekiön Näkkälä. Tutkimuskertomus seitakohteen arkeologisista kaivauksista. University of Oulu, Laboratory of Archaeology. Unpublished excavation report.
- ÄIKÄS, Tiina & NÚÑEZ, Milton 2009c. Utsjoen Seitala. Tutkimuskertomus seitakohteen arkeologisista kaivauksista. Oulun yliopisto. Arkeologian laboratorio. Unpublished report.
- ÄIKÄS, Tiina & NÚÑEZ, Milton 2010a. Muonion Porviniemi. Tutkimuskertomus seitakohteen arkeologisista kaivauksista. University of Oulu, Laboratory of Archaeology. Unpublished excavation report.
- ÄIKÄS, Tiina & NÚÑEZ, Milton 2010b. Muonion Kirkkopahta. Tutkimuskertomus seitakohteen arkeologisista kaivauksista. University of Oulu, Laboratory of Archaeology. Unpublished excavation report.
- ÄIKÄS, Tiina & NÚÑEZ, Milton 2010c. Inarin Koskikaltiojoen suu. Tutkimuskertomus seitakohteen arkeologisista kaivauksista. University of Oulu, Laboratory of Archaeology. Unpublished excavation report.
- ÄIKÄS, Tiina & NÚÑEZ, Milton 2011a. Dierpmesvärri. Tutkimuskertomus seitakohteen arkeologisista kaivauksista. University of Oulu, Laboratory of Archaeology. Unpublished excavation report.
- ÄIKÄS, Tiina & NÚÑEZ, Milton 2011b. Äkäsaivo. Tutkimuskertomus saivon ja kalliopahdan arkeologisista tutkimuksista. University of Oulu, Laboratory of Archaeology. Unpublished excavation report.
- ÄIKÄS, Tiina & NÚÑEZ, Milton 2012. Luiden palautus. Raportti luiden palauttamisesta neljälle seitakohteelle sekä näytteidenotosta. University of Oulu, Laboratory of Archaeology. Unpublished report.

Published historical sources

- ACERBI, Giuseppe 1802. *Travels through Sweden, Finland, and Lapland to the North Cape in the years 1798 and 1799*. London.
- ANDELIN, A. 1859. Kertomus Utsjoen pitäjästä. *Suomi, Tidskrift i fosterländska ämnen*. 1858. Adertonde årgången. Pp. 173–299.
- ANDERSSON, G.A. 1912. *Kemijärven pitäjän waiheita*. Kemi.
- ANDERSSON, G.A. 1914. *Tietoja Sodankylän ja Kittilän pitäjien aikaisemmista ja myöhäisemmistä waiheista*. Kemi.
- APPELGREN, Hjalmar 1881. *Muinaisjäännöksiä ja Tarinoita Kemin kihlakunnan itäisissä osissa*. Helsinki.
- BERGMAN, E. W. 1891. Anteckningar om Lappmarken, särskildt med hänseende till kristendomens införande därstädes. *Historisk tidskrift* XI. Pp. 209–232.
- CALAMNIUS, Johan Viktor 1868. Muinais-tiedustuksia Pohjanperiltä. *Suomi* II/7: 191–267. Helsinki.
- CASTRÉN, M.A. 1853. *Reiseerinnerungen aus den Jahren 1838–1844*. St. Petersburg.
- CASTRÉN, Zach. 1894. *Vanhan ajan muistoja Kemin, Tervolan ja Simon seurakunnista. Luetteloja Suomen muinaisjäännöksistä XX. Kemin kihlakunta*. Helsinki.
- ERVASTI, Johan Bartholdi 1956 [1737]. *Descriptio Lapponiae Kiemiensis eli Kemin-Lapin Kuvaus vuodelta 1737*. Translated Tuomo Itkonen. Kemi.
- FELLMAN, Jacob 1906. *Anteckningar under min vistelse i Lappmarken*. I–IV. Helsingfors.
- GANANDER, Kristfrid 1995 [1789]. *Mythologia Fennica*. Ed. Juha Pentikäinen. Tampere.
- GRAAN, Olao 1899 [1672]. *Relation, Eller En Fulkomblig Beskrifning om Lapparnas Vrsprung, så wähl som om heele dheras Lefwernes Förehållande*. Uppsala.
- HÆTTA, Lars Jakobsen 1923 [1860s]. Bidrag til Finmarkens kirkehistorie. II. En beretning om de religiøse og moralske forhold i Kautokeino før den læstadianske vækkelse. *Norvegia Sacra. Aarbok til kunnskap om den norske kirke i forntid og samtid*. Tredje aargang.
- HÖGSTRÖM, Pehr 1980 [1746/1747]. *Beskrifning öfwer Sweriges Lapmarker År 1747*. Umeå.
- ITKONEN, T.I. 1946. *Heidnische Religion und späterer Aberglaube bei den finnischen Lappen*. Suomalais-ugrilaisen seuran toimituksia LXXXVII.
- ITKONEN, T.I. 1948 I–II. *Suomen lappalaiset vuoteen 1945*. I & II. Porvoo.
- ITKONEN, T.I. 1962. *Kuivi, ein heiliger Ort der Lappen. Commentationes Fenno-Ugricae in honorem Paavo Ravila*. Suomalais-ugrilaisen seuran toimituksia 125. Pp. 127–138.
- JORDANES. *De origine actibusque Getarum*. Monumenta Germaniae historica. Auctores antiquissimi, V, 1. Dublin.

- KILDAL, Jens 1910 [1730]. Ur Jens Kildals Appendix till hans verk "Afguderiets Dempelse." In Edgar Reuterskiöld (ed.) *Källskrifter till lapparnas mytologi*. Stockholm. Pp. 88–98.
- LÆSTADIUS, Lars Levi 2000 [1845]. *Lappalaisten mytologian katkelmia*. Ed. Juha Pentikäinen. Helsinki.
- LEEM, Knud 1956 [1767]. *Beskrivelse over Finmarkens Lapper*. Oslo.
- LUNDIUS, Nicolaus 1905 [1674]. *Descriptio Lapponiæ*. Ed. K. B. Wiklund. Uppsala.
- NIURENIUS, Olaus Petri 1905 [c. 1640]. *Lappland eller beskrivning över den nordiska trakt, som lapperna bebo i de avlägsnaste delarne av Skandien eller Sverge*. Ed. K.B. Wiklund. Uppsala.
- OLSEN, Isaac 1910 [1715]. Om lappernes vildfarelser og overtro. In J. Qvigstad (ed.) *Kildeskrifter til den lappiske mytologi II*. Det kgl. Norske videnskabers selskabs skrifter 1910, No 4.
- OULUN WIIKKO-SANOMIA 1860. Inarista. N:o 37, 15.9.1860.
- PAULAHARJU, Samuli 1932. *Seitoja ja seidan palvontaa*. Helsinki.
- PAULAHARJU, Samuli 1941. *Sodankylän seitoja*. Ylipainos Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliiton vuosikirjasta 1939–1940. Oulu.
- PAULAHARJU, Samuli 1944. *Kuva sieltä toinen täältä kautta Suur-Suomen*. 2nd edition. Porvoo.
- PAULAHARJU, Samuli 1961 [1937]. *Kiveliöitten kansaa. Pohjois-Ruotsin suomalaisseuduilta*. 2nd edition. Porvoo.
- PAULAHARJU, Samuli 1962 [1922]. *Lapin muisteluksia*. 2nd edition. Porvoo.
- PAULAHARJU, Samuli 1963 [1923]. *Vanhaa Lappia ja Peräpohjolaa*. 2nd edition. Porvoo.
- PAULAHARJU, Samuli 1965 [1927]. *Taka-Lappia*. 2nd edition. Porvoo.
- PAULAHARJU, Samuli 1979 [1939]. *Sompio*. 3rd edition. Porvoo.
- PAULAHARJU, Samuli 2009 [1921]. *Kolttain mailta*. 2nd edition. Helsinki.
- PROCOPIUS. *History of the Wars. Book VI. The Gothic War*. Translated by H. B. Dewing. London.
- PTOLEMAIOS, Claudius. *Geographia*. Vol. 1. Ed. Alfredo Firmin Didot. Pariisi.
- PÄÄKKÖNEN, Lauri W. 1902. Matkakertomus muinais- ja kansatieteelliseltä keräysmatkalta kesällä 1901 Tornion, Muonion ja Ounas sekä Kemins jokivarsilla. *Selonteko muinais- ja kansatieteellisestä keräysmatkastani Tornion jokilaaksossa Oulun Historiallisen Seuran toimesta kesällä 1900*. Kytäjä.
- RHEEN, Samuele 1897 [1671]. *En kortt Relation om Lapparnes Lefwarne och Sedher, wijd-Skiepellsser, sampt i många Stycken Grofwe wildfarellsser*. Uppsala.
- SAMMALLAHTI, Pekka 1975. *Sodankylän saamelaisten entistä elämää Elsa-Marja Aikion kertomana*. Castrenianumin toimitteita 14.
- SCHEFFERUS, Johannes 1963 [1673]. *Lapponia eli Lapin maan ja kansan uusi ja todenmukainen kuvaus, jossa esitetään paljon tähän asti tuntemattomia tietoja lappalaisten alkuperästä, taikauksista ja -menoista, ravinnosta, elintavoista ja askareista, samoin eläimistä ja eri metalleista, joita on heidän maassaan, huolellisesti kuvitettuna valaisevilla piirroksilla*. Translated by Tuomo Itkonen. Hämeenlinna.
- SOLANDER, Carl 1910 [1726]. Mag. Carl Solanders relation om den norska lappmissionen och lapparnas hedendom. In Edgar Reuterskiöld (ed.) *Källskrifter till lapparnas mytologi*. Stockholm. Pp. 17–27.
- Suomen muinaismuistoyhdistyksen pöytäkirjat II 1876–1885*. 1915. Helsinki.
- TACITUS, Cornelius. *Germania*. Translated by M. Hutton. London.
- TORNÆUS, Johannes 1900 [1672]. *Berättelse om Lapmarckerna och Deras Tillstånd*. Ed. K. B. Wiklund. Uppsala.
- TUDERUS, Gabriel 1773 [1670s?]. En kort Berättelse genom hwad tilfälle Sodankyle, Sombio, Kuolajerfvi, Kittka och Mansälke Lappars, i Kiemi Lappmark, Widskeppelse och skrymtaktige Gudstjenst [...] In S. S. Loenbom (ed.) *Två Berättelser Om Lapparnes Omvändelse*. Stockholm. Pp. 9–62.
- TURI, Johan 1911. *Muittalus samid birra. En bog om lappernes liv*. København.
- TURI, Johan 1979 [1910]. *Kertomus saamelaisista*. Porvoo.
- VON WESTEN, Thomas 1773 [1723]. Danske Missionariens til Lappmarken, Thomas von Westens Berättelse om Norska Lapparnas widskepelse, uti Bref til Swenska Presterskapet i Jämteland, Skrifwit år 1723. In S. S. Loenbom (ed.) *Två Berättelser Om Lapparnes Omvändelse*. Stockholm. Pp. 62–72.
- ÄIMÄ, Frans 1903. Muutamia muistotietoja Inarin lappalaisten vanhoista uhrimenoista. *Virittäjä* 8. Pp. 113–116.

Research literature

- AALTO, R. 1995. *Suomalainen lasipullo*. Suomen lasimuseon tutkimusjulkaisu. Lasitutkimuksia – Glass Research IX.

- AARNIO, Topi 2001. Vanhat jumalat, uudet pakanat. In Jussi Niemelä (ed.) *Vanhat jumalat – uudet tulkinnat. Näköaloja uusiin uskontoihin Suomessa*. Uskontotiede 6. Pp. 196–208.
- AHO, Matti 1997. Pyhä paikka saamelaisessa uskontoperinteessä. Inarin-saamelaisten pyyntiyhteisöjen toimintaverkosto – pyhät paikat, asuinpaikat, nautinta-alueet ja elinkeinot. University of Helsinki, Study of Religions. Unpublished master's thesis.
- AIKIO, Ante 2003. Suomen saamelaisperäisistä paikannimistä. *Virittäjä* 107(1). Pp. 99–106.
- AIKIO, Ante 2004. An essay on substrate studies and the origin of Saami. In Irma Hyvärinen, Petri Kallio & Jarmo Korhonen (eds.) *Etymologie, Entlehnungen und Entwicklungen. Festschrift für Jorma Koivulehto zum 70. Geburtstag*. Mémoires de la Société Néophilologique de Helsinki, LXIII. Pp. 5–34.
- AIKIO, Ante 2007. The study of Saami substrate toponyms in Finland. In Ritva Liisa Pitkänen & Janne Saarikivi (eds.) *The Borrowing of Place-Names in the Uralic Languages*. Onomastica Uralica 4. Pp. 159–197.
- AIKIO, Ante & AIKIO, Aslak 2004. Suomalaiset ja saamelaiset rautakaudella. In Miia Pesonen & Harri Westermarck (eds.) *Studia Generalia. Suomen kansa ~ mistä ja mikä?* Syksy 2003. Helsinki. Pp. 115–134.
- ALEXANDER, Bobby C. 1997. Ritual and current studies of ritual. Overview. In Stephen D. Glazier (ed.) *Anthropology of Religion. A Handbook*. Westport. Pp. 139–160.
- ANTTONEN, Veikko 1994. Erä- ja metsäluonnon pyhyys. In Pekka Laaksonen & Sirkka-Liisa Mettomäki (eds.) *Metsä ja metsänviljää*. Kalevalaseuran vuosikirja 73. Pp. 24–35.
- ANTTONEN, Veikko 1996. *Ihmisen ja maan rajat. "Pyhä" kulttuurisena kategoriana*. Helsinki.
- ANTTONEN, Veikko 2004. Nordic Shamanism. In Mariko Namba Walter & Eva Jane Neumann Fridman (eds.) *Shamanism. An Encyclopedia of World Beliefs, Practices, and Culture*. Volume 1. Santa Barbara & Denver & Oxford. Pp. 500–504.
- ANYON, Roger, FERGUSON, T.J., JACKSON, Loretta & LANE, Lillie 2000. Native American oral traditions and Archaeology. In Kurt E. Dongoske, Mark Aldenderfer, & Karen Doehner (eds.) *Working Together. Native Americans & Archaeologists*. Washington D.C. Pp. 61–66.
- ARONSSON, Kjell-Åke 1991. *Forest Reindeer Herding A.D. 1–1800. An Archaeological and Paleoecological Study in Northern Sweden*. Archaeology and Environment 10.
- ARSENAULT, Daniel 2004. Rock-art, landscape, sacred places. Attitudes in contemporary archaeological theory. In Christopher Chippendale & George Nash (eds.) *The Figured Landscapes of Rock-Art. Looking at Pictures in Place*. Cambridge. Pp. 69–84.
- BACKE-FORSBERG, Yvonne 2005. *Crossing the Bridge. An Interpretation of the Archaeological Remains in the Etruscan Bridge Complex at San Giovenale, Etruria*. Department of Archaeology and Ancient History. Uppsala Universitet. Uppsala. <<http://swepub.kb.se/bib/swepub:oai:DiVA.org:uu-4770?tab2=abs&language=en>> (accessed: 22 September 2014).
- BALDWIN, Jonathan, FISHER, Peter, WOOD, Joseph & LANGFORD, Mitchel 1996. Modelling environmental cognition of the view with GIS. *Proceedings of Third International Conference/Workshop Integrating GIS and Environmental Modelling*. Elektroninen julkaisu. <http://www.ncgia.ucsb.edu/conf/SANTA_FE_CD-ROM/sf_papers/fisher_peter/baldwin.html> (accessed: 22 September 2014).
- BARKER, Bryce 2006. Hierarchies of knowledge and the tyranny of text. Archaeology, ethnohistory and oral traditions in Australian archaeological interpretation. In Bruno Davis, Bryce Barker & Ian J. McNiven (eds.) *The Social Archaeology of Australian Indigenous Societies*. Canberra. Pp. 72–84.
- BELL, Catherine 1992. *Ritual Theory, Ritual Practice*. New York & Oxford.
- BENDER, Barbara 1993a. Stonehenge – contested landscapes (Medieval to Present-Day). In Barbara Bender (ed.) *Landscape. Politics and Perspectives*. Providence. Pp. 245–279.
- BENDER, Barbara 1993b. Introduction. Landscape – meaning and action. In Barbara Bender (ed.) *Landscape. Politics and Perspectives*. Providence. Pp. 1–18.
- BENDER, Barbara 1999. Subverting the Western gaze. Mapping alternative worlds. In Peter J. Ucko & Robert Layton (eds.) *The Archaeology and Anthropology of Landscape. Shaping Your Landscape*. One World Archaeology 30. Pp. 31–45.
- BERGER, John 1972. *Ways of Seeing*. London.
- BERGGREN, Åsa & NILSSON STUTZ, Liv 2010. From spectator to critic and participant. A new role for archaeology in ritual studies. *Journal of Social Archaeology* 10(2). Pp. 171–197.
- BERGMAN, Ingela, ÖSTLUND, Lars, ZACKRISSON, Olle & LIEDGREN, Lars 2008. *Värro Muorra: The Landscape Significance of Sami Sacred Wooden Objects and Sacrificial altars*. *Ethnohistory*, 55(1). Pp. 1–28.
- BERGSLAND, Knut 1964. Suomen hiisi. *Virittäjä* 68. Pp. 242–259.
- BIENTIE, Bierna 2001. Tilbakeføring av en sejte. *Daerpies dierie*. *Sørsamisk kirkeblad* 2001/3.
- BIRD-DAVID, Nurit 1999. "Animism" revisited. Personhood, environment, and relational epistemology. *Current Anthropology* 40, Supplement. Pp. 67–91.

- BLAIN, Jenny & WALLIS, Robert 2007. *Sacred places Contested Rites/Rights. Pagan Engagements with Archaeological Monuments*. Brighton & Portland.
- BOAZ, Joel & ULEBERG, Espen 2000. Quantifying the non-quantifiable. Studying hunter-gatherer landscapes. In Gary Lock (ed.) *Beyond the Map. Archaeology and Spatial Technologies*. Amsterdam. Pp. 101–115.
- BRADLEY, Richard 1991. Ritual, time and history. *Chronologies. World Archaeology* 23(2). Pp. 209–219.
- BRADLEY, Richard 1993. *Altering the Earth. The Origins of Monuments in Britain and Continental Europe*. The Rhind Lectures 1991–92. Society of Antiquaries of Scotland. Monograph series number 8.
- BRADLEY, Richard 2000. *An Archaeology of Natural Places*. London.
- BRADLEY, Richard 2002. *The Past in Prehistoric Societies*. London.
- BRADLEY, Richard 2005. *Ritual and Domestic Life in Prehistoric Europe*. London.
- BREGMAN, Albert S. 1990. *Auditory Scene Analysis. The Perceptual Organization of Sound*. Cambridge & London.
- BROADBENT, Noel 2006. The search for a past. The prehistory of the indigenous Saami in northern coastal Sweden. In Vesa-Pekka Herva (ed.) *People, Material Culture and Environment in the North. Proceedings of the 22nd Nordic Archaeological Conference. University of Oulu, 18–23 August 2004*. Studia humaniora ouluensia 1. Pp. 13–25.
- BRÜCK, Joanna 1999. Ritual and rationality. Some problems of interpretation in European Archaeology. *European Journal of Archaeology* 2(3). Pp. 313–344.
- BYRNE, Denis 2009. Archaeology and the fortress of rationality. In Lynn Meskell (ed.) *Cosmopolitan Archaeologies*. Durham & London. Pp. 68–88.
- BÄCKMAN, Louise & HULTKRANTZ, Åke 1985. Introduction. In Louise Bäckman & Åke Hultkrantz (eds.) *Saami Pre-Christian Religion. Studies on the oldest traces of religion among the Saamis*. Acta Universitatis Stockholmiensis. Stockholm Studies in Comparative Religion 25. Pp. 7–10.
- CARPELAN, Christian 1987. Juikenttä – keskiajan ja uuden ajan alun metsäsaamelainen yhteisö arkeologisen aineiston valossa. In Raili Huopaniemi (ed.) *Saamelaiset. Sovinnolliset sopeutajat*. Oulu. Pp. 62–76.
- CARPELAN, Christian 2003. Inarilaisten arkeologiset vaiheet. In Veli-Pekka Lehtola (ed.) *Inari – Aanaar. Inarin historia jääkaudesta nykypäivään*. Oulu. Pp. 28–95.
- CARROLL, Lewis 1965 [1893]. *Sylvie and Bruno Concluded. The Works of Lewis Carroll*. Feltham. Pp. 535–698.
- CHAPMAN, Henry P. & GEAREY, Benjamin R. 2000. Paleoecology and the perception of prehistoric landscapes. Some comments on visual approaches to phenomenology. *Antiquity* 74(284). Pp. 316–319.
- CHRISTOPHERSON, Gary L. & GUERTIN, Phillip D. 1996. Visibility analysis and ancient settlement strategies in the region of Tall al-Umayri, Jordan. *Paper presented at the Annual Meeting of the American Schools of Oriental Research*. <<http://www.casa.arizona.edu/MPP/viewshed/vspaper.html>> (accessed: 22 September 2014).
- CLARKE, Philip 2003. *Where the Ancestors Walked. Australia as an Aboriginal Landscape*. Crows Nest.
- COLLEY, Sarah 2002. *Uncovering Australia. Archaeology, Indigenous People and the Public*. Crows Nest.
- COLLINDER, Björn 1953. *Lapparna. En bok om samefolkets forntid och nutid*. Stockholm.
- COONEY, Gabriel 1999. Social landscapes in Irish prehistory. In Peter J. Ucko & Robert Layton (eds.) *The Archaeology and Anthropology of Landscape. Shaping Your Landscape*. One World Archaeology 30. Pp. 46–64.
- CORBIN, Alain 2006. The Auditory markers of the village. In Michael Bull & Les Back (eds.) *The Auditory Culture Reader*. 4th edition. Oxford & New York. Pp. 117–125.
- CORCOS, Nick 2001. Churches as Pre-Historic ritual monuments. A review and phenomenological perspective from Somerset. *Artefact* 6. <http://www.assemblage.group.shef.ac.uk/issue6/Corcos_web.html> (accessed: 22 September 2014).
- CUMMINGS, Vicki 2002. Experiencing texture and transformation in the British Neolithic. *Oxford Journal of Archaeology* 21(3). Pp. 249–261.
- DARVILL, Timothy 1999. The historic environment, historic landscapes, and space-time-action models in landscape archaeology. In Peter J. Ucko & Robert Layton (eds.) *The Archaeology and Anthropology of Landscape. Shaping Your Landscape*. One World Archaeology 30. Pp. 104–118.
- DENISON, Simon 1997. Archaeology and the art of a good story. *British Archaeology* 27. <<http://www.archaeologyuk.org/ba/ba27/ba27comm.html>> (accessed: 22 September 2014).
- DE CASTRO, Eduardo Viveiros 2004. Exchanging perspectives. The transformation of objects into subjects in Amerindian ontologies. *Common Knowledge* 10(3). Pp. 463–484.

- DESCOLA, Philippe 1996. Constructing natures. Symbolic ecology and social practice. In Philippe Descola & Gísli Pálsson (eds.) *Nature and Society. Anthropological Perspectives*. London & New York. Pp. 82–102.
- DORNAN, Jennifer L. 2002. Agency and archaeology. Past, present, and future directions. *Journal of Archaeological Method and Theory* 9(4). Pp. 303–329.
- DOWNS, Elinor F. & LOWENSTEIN, Jerold M. 1995. Identification of Archaeological blood proteins. A cautionary note. *Journal of Archaeological Science* 22. Pp. 11–16.
- DURKHEIM, Émile 1976 [1912]. *The Elementary Forms of the Religious Life*. Original: Les formes élémentaires de la vie religieuse. Translated by Joseph Ward Swain. 2nd edition. London.
- VON DÜBEN, Gustaf 1977 [1873]. *Om Lappland och lapparne*. Östervåla.
- EDENSOR, Tim 2006. *Tourists at the Taj. Performance and Meaning at a Symbolic Site*. 2nd edition. Oxon & New York.
- ELIADE, Mircea, 2003 [1957]. *Pyhä ja profaani*. Original: Das Heilige und das Profane. Translated by Laitila. Helsinki.
- ELMÉN-BERG, Anna, JÄRNFELDT-CARLSSON, Marta & ÅMAN, Anders 1991. Från Adak till Övertorneå. Alfabetisk inventarium över Övre Norrlands kyrkor med kommenterade historiska kartor. *Bebyggelsehistorisk tidskrift. Övre Norrlands kyrkor*. Nr 22. Pp. 209–253.
- ERKHEIKKI, Paavo 1971. Tornion kirkkopitäjän kehityksestä. *Tornionlaakson vuosikirja 1971*. Tornio. Pp. 214–240.
- ESKERÖD, Albert 1947. *Årets äring. Etnologiska studier i skördens och julens tro och sed*. Nordiska Museets Handlingar 26.
- FAIRCLOUGH, Graham 1999. Protecting time and space. Understanding historic landscape for conservation in England. In Peter J. Ucko & Robert Layton (eds.) *The Archaeology and Anthropology of Landscape. Shaping Your Landscape*. One World Archaeology 30. Pp. 119–134.
- FAIRCLOUGH, Graham 2006. Our place in the landscape? An Archaeologist's ideology of landscape perception and management. In Thomas Meier (ed.) *Landscape Ideologies*. Archaeolingua, Series Minor. Budapest.
- FELD, Steven 2006. Rainforest acoustemology. In Michael Bull & Les Back (eds.) *The Auditory Culture Reader*. 4th edition. Oxford & New York. Pp. 223–239.
- FERGUSON, T. J., DOGOSKE, Kurt E., YEATTS, Mike & KUWANWISIWMA, Leigh J. 1995. Working together. Hopi oral history, part II. *Society for American Archaeology Bulletin* 13(3). <<http://www.saa.org/Portals/0/SAA/publications/SAAbulletin/13-3/SAA6.html>> (accessed: 22 September 2014).
- FIEDEL, Stuart J. 1996. Blood from stones? Some methodological and interpretative problems in blood residue analysis. *Journal of Archaeological Science* 23. Pp. 139–147.
- FIELD, J. & PRIVAT, K. 2008. Blood residue analysis. In D. M. Pearsall (ed.) *Encyclopedia of Archaeology*. Amsterdam. Pp. 927–931.
- FINNERAN, Niall & TRIBE, Tania 2004. Towards an archaeology of Ethiopian monasticism. Contexts and themes. In Timothy Insoll (ed.) *Belief in the Past. The Proceedings of the 2002 Manchester Conference on Archaeology and Religion*. BAR International Series 1212. Pp. 63–73.
- FISHER, Peter F. 1992. First experiments in viewshed uncertainty. Simulating fuzzy viewsheds. *Photogrammetric Engineering & Remote Sensing* 58(3). Pp. 345–352.
- FISHER, Peter F. 1996. Extending the applicability of viewshed in landscape planning. *Photogrammetric Engineering & Remote Sensing* 62(11). Pp. 1297–1302.
- FISHER, Peter, FARRELLY, Chris, MADDOCKS, Adrian & RUGGLES, Clive 1997. Spatial analysis of visibility areas from the Bronze Age cairns of Mull. *Journal of Archaeological Science* 24. Pp. 581–592.
- FITZJOHN, Matthew 2007. Viewing places. GIS applications for examining the perception of space in the mountains of Sicily. *Viewing Space. World Archaeology* 39(1). Pp. 36–50.
- FJELLSTRÖM, Phebe 1985. *Samernas samhälle i tradition och nutid*. Stockholm.
- FORTELIUS, Mikael 1981. *Johdatus arkeologiseen luuanalyysiin*. Museovirasto, esihistorian toimisto. Julkaisu N:o 1.
- FOSSUM, Birgitta 2006. *Förfädernas land. En arkeologisk studie av rituella lämningar i Sápmi, 300 f.Kr. – 1600 e.Kr.* Studia Archaeologica Universitatis Umensis 22.
- FOUCAULT, Michel 2001 [1975]. *Tarkkailla ja rangaista*. Original: Surveiller et punir. Translated by Eevi Nivanka. Keuruu.
- FRASER, David 1983. *Land and Society in Neolithic Orkney*. Part I–II. BAR British Series 117.
- FRIEMAN, Catherine & GILLINGS, Mark 2007. Seeing is perceiving? *Viewing Space. World Archaeology* 39(1). Pp. 4–16.
- FRIIS, J. A. 1977 [1871]. *Lappisk Mythologi, Eventyr og Folkesagn*. Meisenheim & Glan.

- GAFFNEY, V. & VAN LEUSEN, M. 1995. Postscript – GIS, environmental determinism and archaeology. In Gary Lock & Zoran Stančić (eds.) *Archaeology and Geographical Information Systems. A European Perspective*. London. Pp. 367–382.
- GELL, Alfred 1995. The language of the forest. Landscape and phonological iconism in Umeda. In Eric Hirsch & Michael O'Hanlon (eds.) *The Anthropology of Landscape. Perspectives on Place and Space*. Oxford. Pp. 232–254.
- VAN GENNEP, Arnold 1960 [1909]. *The Rites of Passage*. Chicago.
- GILES, Kate 2007. Seeing and believing. Visuality and space in pre-modern England. *Viewing Space. World Archaeology* 39(1). Pp. 105–121.
- GOLDHAHN, Joakim 2002. Roaring rocks. An audio-visual perspective on hunter-gatherer engravings in Northern Sweden and Scandinavia. *Norwegian Archaeological Review* 35(1). Pp. 29–61.
- GOSDEN, Chris & LOCK, Gary 1998. Prehistoric histories. *World Archaeology* 30(1). Pp. 2–12.
- GOSDEN, Chris & MARSHALL, Yvonne 1999. The cultural biography of objects. *World Archaeology* 31(2). Pp. 169–178.
- GRANQVIST, Karin 1998. "Thou shalt have no other gods before me" (Exodus 20:3) Witchcraft and superstition trials in 17th and 18th-century Swedish Lapland. In Sölve Anderzén & Roald Kristiansen (eds.) *Ecology of Spirit. Conference. Cultural Plurality and Religious Identity in the Barents Region*. Album Religionum Umense 6. Pp. 155–166.
- GRANÖ, J. G. 1929. *Reine Geographie. Eine methodologische Studie beleuchtet mit Beispielen aus Finnland und Estland*. Turun yliopiston maantieteellisen laitoksen julkaisuja 3.
- GRYDELAND, Sven Erik 2001. *De sjøsamiske siida-samfunn. En studie med utgangspunkt i Kvænangen, Nord-Troms*. Nord-Troms Museums Skrifter 1/2001.
- GUTHRIE, Stewart E. 1995. *Faces in the Clouds. A New Theory of Religion*. New York.
- GÜNTHER, Helena 2009. Problem med schamanistiska tolkningar av de nordfennoskandiska hällbilderna. *Fornvännen. Journal of Swedish Antiquarian Research* 1(104). Pp. 17–32.
- HALINEN, Petri 1996. Pyyntikuopan ajoittamisesta. *Kentältä poimittua 3. Kirjoitelmia arkeologian alalta*. Museoviraston arkeologian osaston julkaisuja 6. Pp. 59–63.
- HALINEN, Petri 2004. Esi- ja varhaishistoria. Lemmenjoen 1800-luku ja 1900-luvun alku. In Liisa Kajala (ed.) *Lemmenjoki. Suomen suurin kansallispuisto – The Largest National Park in Finland*. Jyväskylä. Pp. 16–43.
- HALINEN, Petri 2005. *Prehistoric Hunters of Northernmost Lapland. Settlement Patterns and Subsistence Strategies*. Iskos 14.
- HALINEN, Petri 2006a. Maaperänäytteitä seidan juurelta. *Muinaistutkija* 2. Pp. 2–6.
- HALINEN, Petri 2006b. Esihistoriallinen kuoppapyynti. Aktiivinen peuranpyyntimenetelmä Pohjois-Fennoskandiassa. In Mervi Suhonen (ed.) *Arkeologian lumoa synkkyyteen. Artikkeleita Christian Carpelanin juhlapäiväksi*. Helsinki. Pp. 27–44.
- HALINEN, Petri 2007. Enontekiön Markkinan kirkko. In Eeva-Kristiina Harlin & Veli-Pekka Lehtola (eds.) *Peurakuopista kirkkokenttiin. Saamelaisalueen 10 000 vuotta arkeologin näkökulmasta*. Publications of Giellagas Institute 9. Pp. 168–177.
- HALINEN, Petri 2009. Change and continuity of Saami dwellings and dwelling sites from the late iron age to the 18th century. In Tiina Äikäs (ed.) *Máttut – máddagat. The Roots of Saami Ethnicities, Societies and Spaces / Places*. Publications of the Giellagas Institute 12. Pp. 100–115.
- HALINEN, Petri 2010. Saamelaisten pyhät paikat rajalla. *Suomen Museo* 2009, 116. vuosikerta. Pp. 39–57.
- HALINEN, Petri, HEDMAN, Sven-Donald & OLSEN, Bjørnar 2013. Hunters in transition. Sámi hearth row sites, reindeer economies, and the organization of domestic space AD 800–1300. In David G. Anderson, Robert P. Wishart and Virgine Vaté (eds.) *About the Hearth. Perspectives on the Home, Hearth and Household in the Circumpolar North*. New York & Oxford. Pp. 152–182.
- HALLSTRÖM, Gustaf 1932. Lapska offerplatser. *Arkeologiska studier. Tillägnade H. K. H. Kronprins Gustaf Adolf / utgivna af Svenska fornminnesföreningen*. Stockholm. Pp. 111–131.
- HAMARI, Pirjo 1996. Suorakaiteen muotoiset kivilatamukset Pohjois-Suomessa. *Kentältä poimittua 3. Kirjoitelmia arkeologian alalta*. Museoviraston arkeologian osaston julkaisuja 6. Pp. 46–58.
- HAMARI, Pirjo & HALINEN, Petri 2000. Saamelaisperäisten muinaisjäännösten inventointi. In Päivi Maaranen & Tuija Kirkinen (eds.) *Arkeologinen inventointi. Opas inventoinnin suunnitteluun ja toteuttamiseen*. Helsinki. Pp. 153–171.
- HANSEN, Lars Ivar & OLSEN, Bjørnar 2007. *Samenes historie fram til 1750*. 3rd edition. Oslo.
- HARLIN, Eeva-Kristiina 2007b. Suomen puoleisen Tornion Lapin Markkinat. In Eeva-Kristiina Harlin & Veli-Pekka Lehtola (eds.) *Peurakuopista kirkkokenttiin. Saamelaisalueen 10 000 vuotta arkeologin näkökulmasta*. Publications of Giellagas Institute 9. Pp. 154–167.

- HARLIN, Eeva-Kristiina 2009. The possibilities of osteology in historical Sámi archaeology. Life and livelihood at the 18th-century Ohcejohka Sámi market. In Petri Halinen, Mika Lavento & Mervi Suhonen (eds.) *Recent Perspectives on Sámi Archaeology in Fennoscandia and North-West Russia. Proceedings of the First International Conference on Sámi Archaeology, Rovaniemi, 19–22 October 2006*. Iskos 17. Pp. 121–132.
- HARMSWORTH, Garth 1998. *Indigenous values and GIS. A method and a framework*. Netherlands organisation for international cooperation in higher education (Nuffic), 6(3). <<http://www.landcareresearch.co.nz/research/sustainablesoc/social/ikdmpap.asp>> (accessed: 8 May 2014)
- HARNER, Michael 2004. *Shamaanin tie*. Original: *The Way of the Shaman* (1980). Translated by Kaija Anttonen. Pieksämäki.
- HARVEY, Graham 1997. *Listening People, Speaking Earth. Contemporary Paganism*. London.
- HARVEY, Graham 2006. *Animism. Respecting the Living World*. New York.
- HEDMAN, Sven Donald 2003. *Boplatser och offerplatser. Ekonomisk strategi och boplatsmönster bland skogssamer 700–1600 AD*. Studia archaeologica Universitatis Umensis 17.
- HEDMAN, Sven-Donald & OLSEN, Bjørnar 2009. *Transition and order. A study of Sámi rectangular hearths in Pasvik, Arctic Norway*. *Fennoscandia archaeologica* XXVI. Pp. 3–22.
- HEIDEGGER, Martin 1994 [1951]. Building dwelling thinking. *Martin Heidegger. Basic Writings*. Revisited and expanded edition. Ed. David Farrell Krell. Original: *Bauen Wohnen Denken* paper. London. Pp. 343–363.
- HEIDEGGER, Martin 2000 [1927]. *Oleminen ja aika*. Original: *Sein und Zeit*. Translated by Reijo Kupiainen. Tampere.
- HEIKKILÄ, Lydia 2006. *Reindeer Talk. Sámi Reindeer Herding and Nature Management*. Acta Universitatis Lapponiensis 110.
- HEINO, Matti 2010. Muinais-DNA -tutkimus Oulussa. *Muinaistutkija* 1. Pp. 15–18.
- HELANDER, Johannes 1985. Tenon lohi ja saamelaiskulttuuri. In Martti Linkola & Ilmari Lehmusvaara (eds.) *Lappi 4. Saamelaisten ja suomalaisten maa*. Hämeenlinna. Pp. 105–113.
- HELANDER-RENVALL, Elina 2008. "Váisi," the sacred wild. Transformation and dreaming in the Sami cultural context. In Kaarina Kailo (ed.) *Wo(men) and Bears. The Gifts of Nature, Culture and Gender Revisited*. Toronto. Pp. 314–338.
- HELSEKOG, Knut 1999. The shore connection. Cognitive landscape and communication with rock carvings in Northernmost Europe. *Norwegian Archaeological Review* 32(2). Pp. 73–94.
- HELSEKOG, Knut 2004. Landscapes in rock-art. Rock-carving and ritual in the old European North. In Christopher Chippendale & George Nash (eds.) *The Figured Landscapes of Rock-Art. Looking Pictures in Place*. Cambridge. Pp. 265–288.
- HERNANDO GONZALO, Almuneda 1999. The perception of landscape among the Q'eqchi', a group of slash-and-burn farmers in the Alta Verapaz (Guatemala). In Peter J. Ucko & Robert Layton (eds.) *The Archaeology and Anthropology of Landscape. Shaping Your Landscape*. One World Archaeology 30. Pp. 254–263.
- HERVA, Vesa-Pekka 2006. Flower lovers, after all? Rethinking religion and human-environment relations in Minoan Crete. *Debates in World Archaeology*. *World Archaeology* 38(4). Pp. 586–598.
- HERVA, Vesa-Pekka 2009. Liminaalitulossa – ympäristösuhde, rannikkomaisema ja markkinapaikat historiallisen ajan pohjoisella Perämerellä. In Janne Ikäheimo & Sanna Lipponen (eds.) *Ei kiveäkään kääntämättä. Juhlakirja Pentti Koivuselle*. Tornio. Pp. 251–259.
- HIGUCHI, Tadahiko 1983. *The Visual and Spatial Structure of Landscapes*. Original: *Keikan no kōzō*. Translated by Charles Terry. Cambridge.
- HIRVONEN, Vuokko 2007. Paikan muisti ja muistot paikoista. In Tiina Elo & Päivi Magga (eds.) *Eletty, koettu maisema. Näkökulmia saamelaiseen kulttuurimaisemaan*. Suomen ympäristö 34/2007. Pp. 77–89.
- HØEG, Peter 1992 [2010]. *Frøken Smillas fornemmelse for sne*. København.
- HØEG, Peter 2005. *Miss Smilla's Feeling for Snow*. Translated by F. David. London.
- HØEG, Peter 2006. *Den stille pige*. København.
- HØEG, Peter 2008. *The Quiet Girl*. Translated by Nadia Christensen. London.
- HOLMBERG, Uno 1915. *Lappalaisten uskonto*. Suomen suvun uskonnot II. Porvoo.
- HOLTORF, Cornelius 2005a. Beyond crusades. How (not) to engage with alternative archaeologies. *Debates in World Archaeology*. *World Archaeology* 37(4). Pp. 544–551.
- HOLTORF, Cornelius 2005b. *From Stonehenge to Las Vegas. Archaeology as Popular Culture*. Walnut Creek.
- HONKO, Lauri 1975. Zur Klassifikation der Riten. *Temenos* 11. Pp. 61–77.
- HOUSTON, Stephen & TAUBE, Karl 2000. An archaeology of the senses. Perception and cultural expression in Ancient Mesoamerica. *Cambridge Archaeological Journal* 10(2). Pp. 261–294.

- HUGGERT, Anders 2000. A church at Lyckselet and a sacrificial site on Altaberget. The two worlds of the Saami. *Acta Borealia* 17(1). Pp. 51–75.
- HULTKRANTZ, Åke 1962. Die Religion der Lappen. In Ivar Paulson, Åke Hultkrantz & Karl Jettmar (eds.) *Die Religionen Nordeasiens und der amerikanischen Arktis*. Stuttgart. Pp. 283–303.
- HULTKRANTZ, Åke 1985. Reindeer nomadism and the religion of the Saamis. In Louise Bäckman & Åke Hultkrantz (eds.) *Saami Pre-Christian Religion. Studies on the oldest traces of religion among the Saamis*. Acta Universitatis Stockholmiensis. Stockholm Studies in Comparative Religion 25. Pp. 11–28.
- HUMPHREY, Caroline & LAIDLAW, James 1994. *The Archetypal Actions of Ritual. A Theory of Ritual Illustrated by the Jain Rite of Worship*. Oxford Studies in Social and Cultural Anthropology. Oxford.
- HUOVINEN, Veikko 1959. *Havukka-ahon ajattelijä*. 11th edition. Porvoo.
- HUUSKO, Jorma (ed.) 1984. *Lapin rakennusperintö*. Oulu.
- HUUSKONEN, Marjut 1995. Maisema myytin ja historian kohtauspaikkana. In Anja Tuomisto & Heli Uusikylä (eds.) *Kuva, teksti ja kulttuurinen näkeminen*. Tietolipas 141. Pp. 177–191.
- INGOLD, Tim 1986. *The Appropriation of Nature. Essays on Human Ecology and Social Relations*. Manchester.
- INGOLD, Tim 1993. The temporality of the landscape. *Conceptions of Time and Ancient Society. World Archaeology* 25(2). Pp. 152–174.
- INGOLD, Tim 1997. The picture is not a terrain. Maps, paintings and the dwelt-in world. *Archaeological Dialogues* 4(1). Pp. 29–31.
- INGOLD, Tim 2005. *The Perception of the Environment. Essays in Livelihood, Dwelling and Skill*. 4th edition. London.
- INGOLD, Tim 2006. Rethinking the animate, re-animating thought. *Ethnos* 71(19). Pp. 9–20.
- INGOLD, Tim & KURTTILA, Terhi 2000. Perceiving the environment in Finnish Lapland. *Body & Society* 6(3–4). Pp. 183–196.
- INKILÄINEN, Maria 1999. Nukkumajoki 2, saamelainen talvikylä. Sukupuoliarkeologinen näkökulma. University of Helsinki, Archaeology. Unpublished master's thesis.
- INSOLL, Timothy 2004. *Archaeology, Ritual, Religion*. London.
- INSOLL, Timothy 2007. 'Natural' or 'human' spaces? Tallensi sacred groves and shrines and their potential implications for aspects of Northern European prehistory and phenomenological interpretation. *Norwegian Archaeological Review* 40(2). Pp. 138–158.
- INSOLL, Timothy 2009. Materializing performance and ritual. Decoding the archaeology of movement in Tallensi shrines in Northern Ghana. *Material Religion* 5(3). Pp. 258–311.
- INSOLL, Timothy 2010. Tallensi animal sacrifice and its archaeological implications. *Humans and Animals. World Archaeology* 42(2). Pp. 231–244.
- INSOLL, Timothy 2011. Sacrifice. In Timothy Insoll (ed.) *The Oxford Handbook of the Archaeology of Ritual & Religion*. Oxford. Pp. 151–165.
- IREGREN, Elisabeth 1985. Osteological evaluation of reindeer bone finds from the territory of the Southern saamis. In Louise Bäckman & Åke Hultkrantz (eds.) *Saami Pre-Christian Religion. Studies on the oldest traces of religion among the Saamis*. Acta Universitatis Stockholmiensis. Stockholm Studies in Comparative Religion 25. Pp. 101–113.
- ITKONEN, Erkki & JOKI, Aulis J. 1979. *Suomen kielen etymologinen sanakirja*. Lexica societatis fenno-ugricae XII, 4. Helsinki.
- ITKONEN, Tuomo 1963b. Suomentajan alkusana. Schefferus, Johannes 1963 [1674]. *Lapponia eli Lapin maan ja kansan uusi ja todenmukainen kuvaus, jossa esitetään paljon tähän asti tuntemattomia tietoja lappalaisten alkuperästä, taikauskosta ja -menoista, ravinnoista, elintavoista ja askareista, samoin eläimistä ja eri metalleista, joita on heidän maassaan, huolellisesti kuvitettuna valaisevilla piirroksilla*. Translated by Tuomo Itkonen. Hämeenlinna.
- JACKSON, R.H. & HENRIE, R. 1983. Perception of sacred space. *Journal of Cultural Geography* 3. Pp. 94–107.
- JERPÅSEN, Gro B. 2009. Application of visual archaeological landscape analysis. Some results. *Norwegian Archaeological Review* 42(2). Pp. 123–145.
- JOHNSON, Matthew 1999. *Archaeological Theory. An Introduction*. Oxford.
- JONES, Siân 2010. Negotiating authentic objects and authentic selves. Beyond the destruction of authenticity. *Journal of Material Culture* 15. Pp. 181–203.
- JORDAN, Peter 2001. The materiality of shamanism as a 'world-view'. Praxis, artefacts and landscape. In Neil S. Price (ed.) *The Archaeology of Shamanism*. London. Pp. 87–104.
- JORDAN, Peter 2003. *Material Culture and Sacred Landscape. The Anthropology of the Siberian Khanty*. Walnut Creek.

- JORDAN, Peter 2008. Northern landscapes, Northern mind. On the trail of an "Archaeology of hunter-gatherer belief". In David S. Whitley & Kelley Hays-Gilpin (eds.) *Belief in the Past. Theoretical Approaches to the Archaeology of Religion*. Walnut Creek. Pp. 227–246.
- KARJALAINEN, Pauli Tapani 1997. Mapping places. In Pauli Tapani Karjalainen & Pauline von Bonsdorff (eds.) *Place and Embodiment. XIIIth International Congress of Aesthetics. Lahti Finland. August 1–5 1995. Proceedings I*. Lahti. Pp. 13–16.
- KARJALAINEN, Pauli Tapani 1998. Place and intimate sensing. *Nordisk Samhällsgeografisk Tidskrift* 27. Pp. 3–16.
- KARJALAINEN, Pauli Tapani 2006. Topobiografinen paikan tulkinta. In Seppo Knuuttila, Pekka Laaksonen & Ulla Piela (eds.) *Paikka. Eletty, kuviteltu, kerrottu*. Kalevalaseuran vuosikirja 85. Pp. 83–92.
- KARJALAINEN, Taisto 2007. Urroaivin kivikehät. In Eeva-Kristiina Harlin & Veli-Pekka Lehtola (eds.) *Peurakuopista kirkkokenttiin. Saamelaisalueen 10 000 vuotta arkeologin näkökulmasta. Arkeologiseminaari Inarissa 29.9.–2.10.2005*. Publications of the Giellagas Institute 9. Pp. 146–153.
- KARSTEN, Rafael 1952. *Samefolkets religion. De nordiska lapparnas hedniska tro och kult i religionshistorisk belysning*. Helsingfors.
- KELLY, Robert 2003. Foreword. In Linda Derry & Maureen Malloy (eds.) *Archaeologists and Local Communities. Partners in Exploring the Past*. Washington, DC. Pp. vii–viii.
- KESKITALO-FOLEY, Seija 2006. Kolme näkökulmaa Lapin paikkana kokemiseen. In Seppo Knuuttila, Pekka Laaksonen & Ulla Piela (eds.) *Paikka. Eletty, kuviteltu, kerrottu*. Kalevalaseuran vuosikirja 85. Pp. 129–146.
- KIRKINEN, Tuija 1996. Esihistoriallisen asutuksen tutkiminen GISin avulla. Ympäristödeterminismiä vai teknistä determinismiä. *Muinaistutkija* 3. Pp. 12–16.
- KIVI, Jussi 2004. *Kaunotaiteellinen eräretkeilyopas*. Helsinki.
- KIVIKOSKI, Ella 1934. Mitä olivat lappalaisten seidat? *Kotiseutu*. Pp. 57–65.
- KJELLSTRÖM, Rolf 1985. Piles of bones, cult-places or something else? In Louise Bäckman & Åke Hultkrantz (eds.) *Saami Pre-Christian Religion. Studies on the Oldest Traces of Religion among the Saamis*. Acta Universitatis Stockholmiensis. Stockholm Studies in Comparative Religion 25. Pp. 115–120.
- KJELLSTRÖM, Rolf 1987. On the continuity of old Saami religion. In Tore Ahlbäck (ed.) *Saami Religion. Based on Papers read at the Symposium on Saami Religion held at Åbo, Finland, on the 16th–18th of August 1984*. Scripta Instituti Donneriani Aboensis XII. Pp. 24–33.
- KNAPP, A. Bernard & ASHMORE, Wendy 1999. Archaeological landscapes. Constructed, conceptualized, ideational. In Wendy Ashmore & A. Bernard Knapp (eds.) *Archaeologies of Landscape. Contemporary Perspectives*. Oxford. Pp. 1–30.
- KOIVISTO, Satu 2008. Seitakiviä Itä-Suomessa? *Muinaistutkija* 2. Pp. 33–42.
- KORHONEN, Teppo 2008. *Poroerotus. Historia, toiminta ja tekniset ratkaisut*. Helsinki.
- KORPELA, Jukka 2009. Nimet ja kivet. In Hanna-Maria Pellinen (ed.) *Maasta, kivistä ja hengestä. Earth, Stone and Spirit. Markus Hiekkänen Festschrift*. Saarijärvi.
- KORTENIEMI, Markku 1990. Lapinhaudat ja hautapyynti Tengeliön vesistön yläosassa. Kulttuurihistoriallinen ja topografinen tutkimus. General history, University of Oulu. Unpublished licentiate's thesis.
- KORTESALMI, J. Juhani 2008. *Poronhoidon synty ja kehitys Suomessa*. Helsinki.
- KOTIVUORI, Hannu 2003. Puuhun kirjoitettu. *Raito* 1. Pp. 26–33. <http://www.rovaniemi.fi/files/20030328111537RAITO_1_03_S.pdf>
- KOTIVUORI, Hannu & TORVINEN, Markku 1992. *Länsi-Pohjan kiinteät muinaisjäännökset*. Lapin seutu-kaavaliitto, julkaisu n:o 117, sarja A.
- KOTIVUORI, Hannu & TORVINEN, Markku 1993a. *Tunturi-Lapin kiinteät muinaisjäännökset*. Lapin seutu-kaavaliitto, julkaisu n:o 130, sarja A.
- KOTIVUORI, Hannu & TORVINEN, Markku 1993b. *Itä-Lapin kiinteät muinaisjäännökset*. Lapin seutu-kaavaliitto, julkaisu n:o 126, sarja A.
- KÜCHNER, Susanne 1993. Landscape as memory. The mapping of process and its representations in a Melanesian society. In Barbara Bender (ed.) *Landscape. Politics and Perspectives*. Providence. Pp. 85–106.
- KUPIAINEN, Jari 1997. Antropologin suorituspaaineet Salomonsaarilla. In Anna Maria Viljanen & Minna Lahti (eds.) *Kaukaa haettua. Kirjoituksia antropologisesta kenttätutuksesta*. Vammala. Pp. 213–222.
- KUROPJATNIK, Marina 1997. Noaidie-begrepet blant de russiske samene. *Noaidier og trommer. Ottar* 4. Pp. 37–44.
- KVAMME, Kenneth L. 1992. Geographic Information Systems and archaeology. In Gary Lock & Jonathan Moffett (eds.) *CAA91. Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology 1991*. BAR International Series S577. Pp. 77–84.

- KYLLI, Ritva 2005. *Kirkon ja saamelaisten kohtaaminen Utsjoella ja Inarissa 1742–1886*. Studia historica septentrionalia 47.
- KYMÄLÄINEN, Päivi 2006. Paikan ajattelun haasteita. In Seppo Knuuttila, Pekka Laaksonen & Ulla Piela (eds.) *Paikka. Eletty, kuviteltu, kerrottu*. Kalevalaseuran vuosikirja 85. Pp. 203–217.
- KYRIAKIDIS, Evangelos (ed.) 2007. *The Archaeology of Ritual*. Los Angeles.
- LADD, Edmund J. 2001. A Zuni perspective on repatriation. In Tamara L. Bray (ed.) *The Future of the Past. Archaeologists, Native Americans, and Repatriation*. New York. Pp. 107–115.
- LAHELMA, Antti 2008. *A Touch of Red. Archaeological and Ethnographic Approaches to Interpreting Finnish Rock Painting*. Iskos 15.
- LAHTI, Eeva-Kristiina 2006. Bones from Sápmi. Reconstructing the everyday life of two ancient Saami households. In Vesa-Pekka Herva (ed.) *People, Material Culture and Environment in the North. Proceedings of the 22nd Nordic Archaeological Conference. University of Oulu, 18–23 August 2004*. Studia humaniora ouluensia 1. Pp. 284–295.
- LANGFORD, R.F. 1983. Our heritage – Your playground. *Australian Archaeology* 16. Pp. 1–6.
- LAYTON, Robert & UCKO, Peter J. 1999. Introduction. Gazing on the landscape and encountering the environment. In Peter J. Ucko & Robert Layton (eds.) *The Archaeology and Anthropology of Landscape. Shaping Your Landscape*. One World Archaeology 30. Pp. 1–20.
- LEHTOLA, Teuvo 1997. *Lapinmaan vuosituhanneet. Saamelaisten ja Lapin historia kivikaudelta 1930-luvulle*. 2nd edition. Jyväskylä.
- LEHTOLA, Veli-Pekka 1994. *Wallenius. Kirjailijakenraali Kurt Martti Walleniuksen elämä ja tuotanto*. Oulu.
- LEHTOLA, Veli-Pekka 1997. *Saamelaiset. Historia, yhteiskunta, taide*. Jyväskylä.
- LEHTOLA, Veli-Pekka 2008. Eteläisen Suomen lappalaiset. *Muinaistutkija* 4. Pp. 2–18.
- LEHTOLA, Veli-Pekka 2012. *Saamelaiset suomalaiset. Kohtaamisia 1896–1953*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 1351.
- LEINBERG, K. G. 1906. *Finlands territoriala församlingars namn, ålder, utbildning och utgrening*. Suomen kirkkohistoriallisen seuran toimituksia VII.
- LEINONEN, Hannes 1958. *Turtola – Pello pitäjänkirja*. Tampere.
- LEMAIRE, Ton 1997. Archaeology between the invention and the destruction of the landscape. *Archaeological Dialogues* 4(1). Pp. 5–21.
- VAN LEUSEN, Martijn 1999. Viewshed and cost surface analysis using GIS (cartographic modelling in a cell-based GIS II). In Juan A. Barceló, Ivan Briz & Assumpció Vila (eds.) *New Techniques for Old Times. CAA 98. Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology. Proceedings of the 26th Conference, Barcelona, March 1998*. BAR International Series 757. Pp. 215–223.
- VAN LEUSEN, Pieter Martijn 2002. *Pattern to Process. Methodological Investigations into the Formation and Interpretation of Spatial Patterns in Archaeological Landscapes*. Rijksuniversitet Groningen.
- LINKOLA, Martti 1985. Saamelaisen poropaimentolaisuuden vaiheet. In Martti Linkola & Ilmari Lehmusvaara (eds.) *Lappi 4. Saamelaisten ja suomalaisten maa*. Hämeenlinna. Pp. 167–187.
- LINKOLA, Anni & LINKOLA, Martti 2000. Kolttasaamelaiset – vähemmistön vähemmistö. In Jukka Pennanen & Klemetti Näkkäläjärvi (eds.) *Siiddastallan. Siidoista kyliin. Luontosidonnainen saamelaiskulttuuri ja sen muuttuminen*. Inarin saamelaismuseon julkaisuja 3. Pp. 158–167.
- LLOBERA, Marcos 1996. Exploring the topography of mind. GIS, social space and archaeology. *Antiquity* 70(269). Pp. 612–622.
- LLOBERA, Marcos 2007. Reconstructing visual landscapes. *Viewing Space. World Archaeology* 39(1). Pp. 51–69.
- LOCK, Gary 2000. Session 1 discussion. A particular view. In Gary Lock (ed.) *Beyond the Map. Archaeology and Spatial Technologies*. Amsterdam. Pp. 60–64.
- LOCK, Gary 2003. *Using Computers in Archaeology. Towards Virtual Pasts*. London.
- LOCK, Gary & HARRIS, Trevor 2000. Introduction. Return to Ravello. In Gary Lock (ed.) *Beyond the Map. Archaeology and Spatial Technologies*. Amsterdam. Pp. xiii–xxv.
- LOE, Erlend 2004. *Doppler*. Oslo.
- LOE, Erlend 2012. *Doppler*. Translated by Don Bartlett & Don Shaw. London.
- LOUNEMA, Risto 2003. *Suomen kansan pyhät paikat*. Hämeenlinna.
- LOVATA, Troy 2007. *Inauthentic Archaeologies. Public Uses and Abuses of the Past*. Walnut Creek.
- LUCAS, Gavin & MCGOVERN, Thomas 2007. Bloody slaughter. Ritual decapitation and display at the Viking settlement of Hofstaðir, Iceland. *European Journal of Archaeology* 10(1). Pp. 7–30.
- LUHO, Ville 1970. Om de förhistoriska hällmålningarna i Finland. *Finskt Museum* 77. Pp. 5–17.

- LUHO, Ville 1971. Suomen kalliomaalaukset ja lappalaiset. *Vanhaa ja uutta Lappia*. Kalevalaseuran vuosikirja 51. Pp. 5–17.
- LUNDMARK, Lennart 1998. *Så länge vi har marker. Samerna och staten under sexhundra år*. Falun.
- LUOTO, Ilkka 2008. *Paikan teksti ja niiden henki. Johdatus geosemiotiikkaan – matkakertomus paikan kulttuuriseen ytimeen*. Nordia 37: 2, Geographical Publications.
- MAGGA, Päivi 2007a. Rakennuksia, kotasijoja, muistoja. Saamelaista kulttuuriympäristöä inventoimassa. In Tiina Elo & Päivi Magga (eds.) *Eletty, koettu maisema. Näkökulmia saamelaiseen kulttuurimaisemaan*. Suomen ympäristö 34. Pp. 11–24.
- MAGGA, Päivi 2007b. *Birrasis. Lapin kulttuuriympäristö tutuksi –hankkeen saamelaissosion loppuraportti*. Publications of Giellagas Institute 7.
- MANKER, Ernst 1957. *Lapparnas heliga ställen. Kultplatser och offerkult i belysning av nordiska museets och landsantikvariernas fältundersökningar*. Acta Lapponica XIII.
- MANNELA, Tony 2007. Elämänmeno Markkinan uhrimännyn varjossa. *Tornionlaakson vuosikirja 2007 Tornedalens årsbok*. Pp. 98–127.
- MANNINEN, Mikael A. & VALTONEN, Taarna 2006. Research of the Báikšduottar-Paistunturi project in northern Finnish Lapland 1997–2004. In Vesa-Pekka Herva (ed.) *People, Material Culture and Environment in the North. Proceedings of the 22nd Nordic Archaeological Conference. University of Oulu, 18–23 August 2004*. Studia humaniora ouluensia 1. Pp. 52–63.
- MANYUHIN, I.S. 1996. Saami cult sites in Karelia, general characterization and dating. In Kyösti Julku (ed.) *Congressus primus historiae fenno-ugricae*. Historia fenno-ugrica 1: 2. Pp. 71–77.
- MASON, Ronald J. 2000. Archaeology and Native North American oral traditions. *American Antiquity* 65(2). Pp. 239–266.
- MATTILA, Maarit 1974. Seidoista ja seitojen funktiosta. University of Turku, Comparative Religion. Unpublished master's thesis.
- MATTUS, Ilmari 2007. Mitä paikannimet kertovat? In Tiina Elo & Päivi Magga (eds.) *Eletty, koettu maisema. Näkökulmia saamelaiseen kulttuurimaisemaan*. Suomen ympäristö 34. Pp. 65–76.
- MAZZULLO, Nuccio & INGOLD, Tim 2008. Being along. Place, time and movement among Sámi people. In Jørgen Ole Bærenholdt & Brynhild Granås (eds.) *Mobility and Place. Enacting Northern European Peripheres*. Burlington. Pp. 27–38.
- MCDAVID, Carol 2003. Collaboration, power, and the Internet. The public archaeology of the Levi Jordan Plantation. In Linda Derry & Maureen Malloy (eds.) *Archaeologists and Local Communities. Partners in Exploring the Past*. Washington, DC. Pp. 45–66.
- MEBIUS, Hans 1968. *Värrö. Studier i samernas förkristna offerriter*. Uppsala.
- MEBIUS, Hans 2003. *Bissie. Studier i samisk religionshistoria*. Östersund.
- MELOTTI, Marxiano 2007. *Mediterraneo tra miti e turismi. Per una sociologia del turismo archeologico*. S.I.
- MELOTTI, Marxiano 2008. *Turismo archeologico. Dalle piramidi alle veneri di plastica*. S.I.
- MERCER, David 1995. Native peoples and tourism. Conflict and compromise. In William Theobald (ed.) *Global Tourism. The Next Decade*. 3rd edition. Oxford. Pp. 124–145.
- MERLEAU-PONTY, M. 1999 [1962]. *Phenomenology of Perception*. Original: Phénoménologie de la perception. Translated by Colin Smith. London & New York.
- MESKELL, Lynn 2003. Pharaonic legacies. Postcolonialism, heritage, and hyperreality. In Susan Kane (ed.) *The Politics of Archaeology and Identity in a Global Context*. Archaeological Institute of America, Colloquia and Conference Papers 7. Pp. 149–171.
- MESKELL, Lynn 2004. *Object Worlds in Ancient Egypt. Material Biographies Past and Present*. Oxford & New York.
- MESKELL, Lynn (ed.) 2009. *Cosmopolitan Archaeologies*. Durham & London.
- MIETTINEN, Martti E. 1943. *Pohjoisen Tornionlaakson oloista lestadiolaisen heräysliikkeen syntyaikoina*. Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliiton julkaisuja I.
- MILLS, Steve 2004. Auditory archaeology at Çatalhöyük: preliminary research. *Çatalhöyük 2004 archive report*. <http://www.catalhoyuk.com/archive_reports/2004/ar04_40.html> (accessed: 22 September 2014).
- MILLS, Steve 2005. *Applying Auditory Archaeology to Historic Landscape Characterisation. A pilot project in the former mining landscape of Geevor and Levant Mine, West Penwith, Cornwall*. A report for English Heritage. <http://www.cardiff.ac.uk/hisar/people/sm/aa_hlc/Text/AA_HLC_Report.pdf> (accessed: 22 September 2014).
- MLEKUZ, Dimitrij 2004. Listening to Landscapes. Modelling Past Soundscapes in GIS. *Internet Archaeology* 16. <http://intarch.ac.uk/journal/issue16/mlekuz_index.html> (accessed: 22 September 2014).

- MULK, Inga-Maria 1994. *Sirkas – ett samiskt fångstsamhälle i förändring Kr.f. – 1600 e.Kr.* Studia archaeologica Universitatis Umensis 6.
- MULK, Inga-Maria 1996. The role of the Sámi in fur trading during the Late Iron Age and Nordic Medieval Period in the light of the Sámi sacrificial sites in Lapland, Northern Sweden. *Acta Borealia* 13(1): 47–80.
- MULK, Inga-Maria 1997. *Sámi Cultural Heritage in the Laponian World Heritage Area*. Småskrifter från Åjtte 5.
- MULK, Inga-Maria 2000. *Laponia. Lapplands världsarv. Ett natur- och kulturarv att förvaltas för framtiden*. Småskrifter från Åjtte 6.
- MULK, Inga-Maria 2003. Sacrificial places and their meaning in Saami society. In David L. Carmichael, Jane Hubert, Brian Reeves & Audhild Schanche (eds.) *Sacred places, Sacred Places*. 4th edition. One World Archaeology 23. Pp. 121–131.
- MULK, Inga-Maria 2005. VIDDJAVÁRRI – en samisk offerplats vid Rávttsjávri i ett samhällsperspektiv. In Roger Engelmark, Thomas B. Larsson & Lillian Rathje (eds.) *En lång historia... festskrift till Evert Baudou på 80-årsdagen*. Archaeology and Environment 19. Pp. 331–348.
- MULK, Inga-Maria 2009. From metal to meat. Continuity and change in ritual practices at a Saami sacrificial site, Viddjávri, Lapland, Northern Sweden. In Tiina Äikäs (ed.) *Máttut – máddagat. The Roots of Saami Ethnicities, Societies and Spaces / Places*. Publications of the Giellagas Institute 12. Pp. 116–133.
- MULK, Inga-Maria & BAYLISS-SMITH, Tim 2006. *Rock Art and Sami Sacred Geography in Badjelánnda, Laponia, Sweden. Sailing Boats, Anthropomorphs and Reindeer*. Archaeology and Environment 22.
- MULK, Inga-Maria & BAYLISS-SMITH, Tim 2007. Liminality, rock art and the Sami sacred landscape. *Journal of Northern Studies* 1–2. Pp. 91–118.
- MYRVOLL, Elin Rose 2008. Samiske helligsteder. Tradisjon – registrering – forvaltning. NIKU Rapport 24. <<http://www.niku.no/index.asp?strUrl=/applications/System/publish/view/showobject.asp?infoobjectid=1001476>> (accessed: 19 October 2010).
- NAHKIAISOJA, Tarja 2003. Uudisasuttajien aika 1750–1876. In Veli-Pekka Lehtola (ed.) *Inari – Aanaar. Inarin historia jääkaudesta nykypäivään*. Oulu. Pp. 164–215.
- NAPOLSKIKH, V.V. 1992. Proto-Uralic world picture. A reconstruction. In Mihály Hoppál & Juha Pentikäinen (eds.) *Northern Religions and Shamanism*. Budapest & Helsinki. Pp. 3–20.
- NICHOLAS, George & HOLLOWELL, Julie 2007. Ethical challenges to a postcolonial archaeology. The legacy of scientific colonialism. In Yannis Hamilakis & Philip Duke (eds.) *Archaeology and Capitalism. From Ethics to Politics*. Walnut Creek. Pp. 1–23.
- NIEMINEN, Mauri 1993. Poronhoidon historia. In Veikko Huttu-Hiltunen, Mauri Nieminen, Arvi Valmari & Bengt Westerling (eds.) *Porotalous*. Helsinki. Pp. 9–20.
- NISKANEN, Markku 2006. Stature of the Merovingian-period inhabitants of Levänluhta, Finland. *Fennoscandia archaeologica* XXIII. Pp. 24–36.
- NORDMAN, C.A. 1922. Silfverringen från Ikonsaari i Enare. *Finskt Museum* XXIX. Pp. 1–10.
- NORDSTRÖM, Patrik 1999. Ristningarnas rytm. Om hällristningar och landskap. Exemplet Boglösa, Uppland. In Patrik Nordström & Marie Svedin (eds.) *Aktuell Arkeologi* VII. Stockholm Archaeological Reports 36. Pp. 127–136.
- NORVASUO, Markku 1989. *Näkymisen arvioinnin menetelmät*. Selvitys 82, Ympäristöministeriö. Helsinki.
- NÚÑEZ, Milton 1995. Reflections on Finnish rock art and ethnohistorical data. *Fennoscandia archaeologica* XII. Pp. 123–135.
- NÄKKÄLÄJÄRVI, Klemetti 2000. Siita eli lapinkylä yhteisöelämän perustana. In Jukka Pennanen & Klemetti Näkkäläjärvä (eds.) *Siiddastallan. Siidoista kyliin. Luontosidonnainen saamelaiskulttuuri ja sen muuttuminen*. Inarin saamelaismuseon julkaisuja 3. Pp. 138–147.
- NÄKKÄLÄJÄRVI, Klemetti 2007. Piirteitä Suomen saamelaisten vuotuiskierrosta ja asumisesta 1900-luvulla. In Tiina Elo & Päivi Magga (eds.) *Eletty, koettu maisema. Näkökulmia saamelaiseen kulttuurimaisemaan*. Suomen ympäristö 34. Pp. 35–60.
- NÄKKÄLÄJÄRVI, Klemetti & PIESKI, Pentti 2004. *Eallin Jávrrušduoddaris. Nuorta-Eanodaga lagašhistorjá sániiguin ja govaiguin – Jauristunturin elämää. Itä-Enontekiön lähihistoriaa sanoin ja kuvin*. Eanodat.
- ODNER, Knut 1992. *The Varanger Saami. Habitation and Economy AD 1200–1900*. Oslo.
- ODNER, Knut 2001. Trade, tribute and household responses. The archaeological excavations at Geahčeváinjárga 244 B in Varanger fjord, North Norway. *Acta Borealia* 1. Pp. 25–50.
- OHLSON, Birger 1976. Sound fields and sonic landscapes in rural environments. *Turun yliopiston maantieteen laitoksen julkaisuja* 75. Reprint from Fennia 148.
- OJALA, Carl-Gösta 2009. *Sámi Prehistories. The Politics of Archaeology and Identity in Northernmost Europe*. Occasional Papers in Archaeology 47.

- OJANLATVA, Eija 2003. A Late Iron Age silver deposit found at Nanguniemi, Inari, Finland. *Fennoscandia archaeologica* XX. Pp. 115–119.
- OJANLATVA, Eija 2004. Hopeaa Inarijärven kallionkolosta. *Raito* 22. Pp. 7–12.
- OKKONEN, Jari 2007b. Archaeological investigations at the Sámi sacrificial site of Ukonsaari in Lake Inari. *Fennoscandia archaeologica* XXIV. Pp. 29–38.
- OKKONEN, Jari 2009. Moneen kertaan hukattu. Ajatuksia arkeologisesta tiedosta, tulkinnasta ja rautakautisesta kirveestä. *Faravid* 33. Pp. 275–283.
- OUTAKOSKI, Nilla 1991. *Lars Levi Laestadiuksen saarnojen maahiskuva*. Scripta historica XVII.
- OWAC, Mary Ann 2006. Beyond geoarchaeology. Pragmatist explorations of alternative viewscapes in the British Bronze Age and beyond. In Elizabeth C. Robertson, Jeffrey D. Seibert, Deepika C. Fernandez & Marc U. Zender (eds.) *Space and Spatial Analysis in Archaeology*. Calgary. Pp. 3–13.
- PARK, Chris C. 1994. *Sacred Worlds. An Introduction to Geography and Religion*. London.
- PEKKALA, Armi 2003. Tutkijan eettiset ongelmat. In Pekka Laaksonen, Seppo Knuuttila & Ulla Piela (eds.) *Tutkijat kentällä*. Kalevalaseuran vuosikirja 82. Pp. 85–108.
- PELTARI, Paula 2011. *Suomen saivot – sijainnin ja ympäristön tarkastelua*. University of Oulu, Archaeology. Unpublished master's thesis.
- PENTIKÄINEN, Juha 1995. *Saamelaiset. Pohjoisen kansan mytologia*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 596.
- PENTIKÄINEN, Juha & MIETTINEN, Timo 2003. *Pyhän merkkejä kivessä*. Helsinki.
- PIETARINEN, Juhani 1991. Tiede moraalifilosofian valossa. In Paavo Löppönen, Pirjo H. Mäkelä & Keijo Paunio (eds.) *Tiede ja etiikka*. Porvoo. Pp. 65–84.
- POLITIS, Gustavo G. 1996. Moving to produce. Nunak mobility and settlement patterns in Amazonia. *Hunter-Gatherer Land Use. World Archaeology* 27(3). Pp. 492–511.
- PORSANGER, Jelena 2004. The Eastern Sámi and the missionary policy of the Russian Orthodox Church. In Anna-Leena Siikala, Barbro Klein & Stein R. Mathisen (eds.) *Creating Diversities. Folklore, Religion and the Politics of Heritage*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Studia Fennica Folkloristica 14. Pp. 107–124.
- PRATCHETT, Terry 1993. *Lords and Ladies*. London.
- PRENTICE, Richard 2001. Experiential cultural tourism. Museums & the marketing of the new romanticism of evoked authenticity. *Museum Management and Curatorship* 19(1). Pp. 5–26.
- PRICE, Neil 2008. Bodylore and the archaeology of embedded religion. Dramatic license in the funerals of the Vikings. In David S. Whitley & Kelley Hays-Gilpin (eds.) *Belief in the Past. Theoretical Approaches to the Archaeology of Religion*. Walnut Creek. Pp. 143–165.
- PRICE, Nicole 2003. Tourism and the Bighorn Medicine Wheel. How multiple use does not work for sacred land sites. In David L. Carmichael, Jane Hubert, Brian Reeves & Audhild Schanche (eds.) *Sacred places, Sacred Places*. 4th edition. One World Archaeology 23. Pp. 259–264.
- PULKKINEN, Risto 2005. Áiligas/Bassi/Lapponia/Sáiva/Sieidi/Tornaeus/Tuderus. In Ulla-Maija Kulonen, Irja Seurujärvi-Kari & Risto Pulkkinen (eds.) *The Saami. A Cultural Encyclopedia*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 925. Pp. 9, 32, 191–192, 375–376, 389–392, 416–418.
- PUPUTTI, Anna-Kaisa 2010b. *Living with animals. A zooarchaeological analysis of urban human-animal relationships in early modern Tornio, 1621–1800*. BAR International Series 2100.
- PYYSIÄINEN, Ilkka 2002. Erämaasta avaruuteen. Pyhä, Jumala ja kansanomaisen uskonnon käsite. In Pekka Laaksonen & Sirkka-Liisa Mettomäki (eds.) *Pyhän perintö*. Kalevalaseuran vuosikirja 79–80. Pp. 144–156.
- QVIGSTAD, J. 1903. *Kildeskrifter til den lappiske mythology*. Det kgl. norske videnskabers selskabs skrifter, No. 1.
- QVIGSTAD, J. 1926. *Lappische Opfersteine und heilige Berge in Norwegen*. Oslo Etnografiske Museums skrifter, Bind 1, hefte 5.
- RAINIO, Riitta 2005. "Mikält kellot kuuluut, sikält pahat pajetkoot!" Akustinen kommunikaatio suomalaisissa kansanomaisissa riiteissä. In Outi Ampuja & Kaarina Kilpiö (eds.) *Kuultava menneisyys. Suomalaista äänimaiseman historiaa*. Turku. Pp. 280–303.
- RAIVO, Petri J. 1996. *Maiseman kulttuurinen transformaatio. Ortodoksinen kirkko suomalaisessa kulttuurimaisemassa*. Nordia Geographical Publications 25(1).
- RAIVO, Petri J. 2002. Taivaan ja maan välissä. Pyhyys Suomen ortodoksisten luostareiden paikkaidentiteetin osana. In Pekka Laaksonen & Sirkka-Liisa Mettomäki (eds.) *Pyhän perintö*. Kalevalaseuran vuosikirja 79–80. Pp. 157–172.
- RAMBALDI, Giacomo, MUCHEMI, Julius, CRAWHALL, Nigel & MONACI, Laura 2007. Through the eyes of hunter-gatherers. participatory 3D modelling among Ogiek indigenous peoples in Kenya. *Information Development* 23(2/3). Pp. 113–128.

- RANSLEY, Jesse 2007. Rigorous reasoning, reflexive research and space for 'alternative archaeologies'. Questions for Maritime Archaeological Heritage Management. *The International Journal of Nautical Archaeology* 36(2). Pp. 221–237.
- RAPPAPORT, Roy A. 1999. *Ritual and Religion in the Making of Humanity*. Cambridge.
- RAVILA, Paavo 1934. *Reste lappischen Volksglaubens*. Suomalais-ugrilaisen seuran toimituksia LXVIII.
- REEVES, Brian 2003. Ninaistákis – the Nitsitapii's sacred mountain. Traditional Native religious activities and land use/tourism conflicts. In David L. Carmichael, Jane Hubert, Brian Reeves & Audhild Schanche (eds.) *Sacred places, Sacred Places*. 4th edition. One World Archaeology 23. Pp. 265–295.
- REIMER, Paula J, BAILLIE, Mike G.L., BARD, Edouard, BAYLISS, Alex, BECK, J. Warren, BERTRAND, Chanda J.H., BLACKWELL, Paul G., BUCK, Caitlin E., BURR, George S., CUTLER, Kirsten B., DAMON, Paul E., EDWARDS, R. Lawrence, FAIRBANKS, Richard G., FRIEDRICH, Michael, GUILDERTSON, Thomas P., HOGG, Alan G., HUGHEN, Konrad A., KROMER, Bernd, MCCORMAC, Gerry, MANNING, Sturt, BRONK RAMSEY, Christopher, REIMER, Ron W., REMMELE, Sabine, SOUTHON, John R., STUIVER, Minze, TALAMO, Sähra, TAYLOR, F.W., VAN DER PLICHT, Johannes & WEYHENMEYER, Constanze E. 2004. Radiocarbon calibration from 0–26 cal kyr BP. IntCal04 terrestrial radiocarbon age calibration, 0–26 cal kyr BP. *Radiocarbon* 46(3). Pp. 1029–1058.
- RELPH, E. 1986. *Place and Placelessness*. 3rd edition. London.
- REUTERSKIÖLD, Edgar 1910. *Källskrifter till lapparnas mytologi*. Stockholm.
- REUTERSKIÖLD, Edgar 1912. *De nordiska lapparnas religion*. Stockholm.
- RODAWAY, Paul 1994. *Sensuous Geographies. Body, Sense and Place*. London.
- ROUNTREE, Kathryn 2006. Performing the divine. Neo-pagan pilgrimages and embodiment at sacred places. *Body & Society* 12(4). Pp. 95–115.
- RUOHONEN, Juha 2002. Väliaikaista kaikki on vaan? Historiallisen ajan hautasaaret arkeologisina kohteina. *Muinaistutkija* 4. Pp. 32–43.
- RUOHONEN, Juha 2005. Saariin ja metsiin haudatut. Historiallisen ajan hautapaikkoja Kangasniemellä. In Visa Immonen & Miikka Haimila (eds.) *Mustaa valkoisella. Ystäväkiri arkeologian lehtori Kristiina Korkeakoski-Väisäselle*. Turku. Pp. 256–269.
- RUOTSALA, Helena 1998. Mie kotona kentällä ja kentällä kotona. In Maija Mäkilä & Paavo Oinonen (eds.) *Integraatio, identiteetti, etnisyyt. Tarkastelukulmia kulttuuriseen vuorovaikutukseen*. Kulttuurisen vuorovaikutuksen ja integraation tutkijakoulun julkaisuja. Turun yliopisto. Pp. 88–117.
- RUOTSALA, Helena 2002. *Muuttuvat palkiset. Elo, työ ja ympäristö Kittilän Kyrön paliskunnassa ja Kuolan Luujärven poronhoitokollektiiveissa vuosina 1930–1995*. Kansatieteellinen Arkisto 49.
- RYDVIK, Håkan 1993. *The End of Drum-Time. Religious Change among the Lule Saami, 1670s–1740s*. Acta Universitatis Upsaliensis. Historia Religionum 12.
- RYDVIK, Håkan 1995. *Samisk religionshistoria. Några källkritiska problem*. Religionshistoriska forskningsrapporter från Uppsala 4.
- RYDVIK, Håkan 2000. The missionary accounts from the 17th and 18th centuries. The evaluation and interpretation of the sources. In Juha Pentikäinen (ed.) *Sami Folkloristics*. NNF Publications 6. Pp. 17–39.
- RYDVIK, Håkan 2006. Saami responses to Christianity. Resistance and change. In Jacob K. Olupona (ed.) *Beyond Primitivism. Indigenous Religious Traditions and Modernity*. 2nd edition. New York. Pp. 99–107.
- RYDVIK, Håkan & KRISTOFFERSSON, Rolf 1993. Några samiska offerplatser. *Fornvännen* 88. Pp. 195–210.
- SALMI, Anna-Kaisa, ÄIKÄS, Tiina & LIPPONEN, Sanna 2011. Animating rituals at Sámi sacred places in Northern Finland. *Journal of Social Archaeology* 11(2). Pp. 212–235.
- SAMMALLAHTI, Pekka 1982. Lappish (Saami) hunting terminology in an historical perspective. In Åke Hulkrantz & Ørnulf Vorren (eds.) *The Hunters. Their Culture and Way of Life*. Tromsø Museum Skrifter XVIII. Pp. 103–110.
- SARKKINEN, Mika & TORVINEN, Markku 2003. *Pohjois-Pohjanmaan kiinteät muinaisjäännökset. Osa 4. Oulunkaaren seutukunnan pohjoisosa, Koillismaan seutukunta*. Oulu.
- SARMELA, Matti 1984. *Kirjoituksia kulttuuriantropologiasta*. Tietolipas 96. Suomen antropologisen seuran toimituksia 15.
- SARMELA, Matti 1994. *Suomen perinneatlas. Suomen kansankulttuurin kartasto 2*. Helsinki.
- SCARRE, Chris 2006. Sound, place and space. Towards an archaeology of acoustics. In Chris Scarre & Graeme Lawson (eds.) *Archaeoacoustics*. McDonald Institute Monographs, University of Cambridge. Pp. 1–10.
- SCARRE, Chris 2008. Shrines of the land and places of power. Religion and the transition to farming in Western Europe. In David S. Whitley & Kelley Hays-Gilpin (eds.) *Belief in the Past. Theoretical Approaches to the Archaeology of Religion*. Walnut Creek. Pp. 209–226.

- SCHAFER, R. Murray 1980. *The Tuning of the World. Toward a Theory of Soundscape Design*. Philadelphia.
- SCHANKE, Audhild 1995. Det symbolske landskapet. Landskap og identitet i samisk kultur. *Ottar*. 4(207). Pp. 38–47.
- SCHANKE, Audhild 2000. *Graver i ur og berg. Samisk gravskikk og religion fra forhistorisk til nyere tid*. Karasjok.
- SCHANKE, Audhild 2002. Meahcci – den samiske utmarka. In Svanhild Andersen (ed.) *Samiske landskap og Agenda 21. Kultur, næring, miljøvern og demokrati. Diedut* 1. Pp. 156–170.
- SCHANKE, Audhild 2004. Horizontal and vertical perceptions of Saami landscapes. In Michael Jones & Audhild Scanche (eds.) *Landscape, Law and Customary Rights. Report from a symposium in Guovdageaidnu-Kautokeino 26–28 March 2003. Diedut* 3. Pp. 1–10.
- SEPPÄLÄ, Sirkka-Liisa 2003. Muinaislinna ja maisema. Visuaalinen maisema-analyysi arkeologiassa esimerkkinä Rapolan muinaislinna. In Sirkka-Liisa Seppälä, Aino Nissinaho, Tuovi Kankainen & Irmeli Vuorela (eds.) *Sääksmäen Rapolan rautakautinen maisema ja elinkeinot Valkeakoskella*. Rapola-tutkimuksia 3. Pp. 9–75.
- SEPPÄLÄ, Sirkka-Liisa 2004. Visuaalinen maisema-analyysi arkeologiassa. Esimerkkinä Valkeakosken Sääksmäen Rapolan muinaislinnan visuaalinen suhde ympäristöönsä näkyvyysanalyysin perusteella. University of Helsinki, Archaeology. Unpublished licentiate's thesis.
- SERGEJEVA, Jelena 1997. Noaidiene blant samene på Kola. *Noaidier og trommer. Ottar* 4. Pp. 28–36.
- SERGEJEVA, Jelena 2000a. Luonnonläheisyys uskonnon perustana. In Jukka Pennanen & Klemetti Näkkäläjärvi (eds.) *Siiddastallan. Siidoista kyliin. Luontosidonnainen saamelaiskulttuuri ja sen muuttuminen*. Inarin saamelaismuseon julkaisuja 3. Pp. 221–227.
- SERGEJEVA, Jelena 2000b. The research history of Kola and Skolt Sami folklore. In Juha Pentikäinen (ed.) *Sami Folkloristics*. NNF Publications 6. Pp. 155–188.
- SERNING, Inga 1956. *Lapska offerplatsfynd från järnålder och medeltid i de svenska Lappmarkerna*. Uppsala.
- SHANKS, Michael & TILLEY, Christopher 1994 [1987]. *Re-Constructing Archaeology. Theory and Practice*. 2nd edition. London.
- SHERRATT, Andrew 1991. Sacred and profane substances. The ritual use of narcotics in Later Neolithic Europe. In Paul Garwood, David Jennings, Robin Skeates & Judith Toms (eds.) *Sacred and Profane. Proceedings of a Conference on Archaeology, Ritual and Religion. Oxford, 1989*. Oxford University Committee for Archaeology Monograph 32. Pp. 50–64.
- SHUMKIN, Vladimir 2000. The rock art, labyrinths, seids and beliefs of Eastern Lapland's ancient population. In Antero Kare (ed.) *Myandash – Rock Art in the Ancient Arctic*. Jyväskylä. Pp. 210–240.
- SIIRIÄINEN, Ari 1996. Arkeologi vieraassa kulttuurissa. Norsu lasikaupassa? *Muinaistutkija* 3. Pp. 34–38.
- SJÖBLOM, Tom 2006. *Druidit. Tietäjiä, pappeja ja samaaneja*. Tietolipas 200.
- SKÖLD, Peter 1999. Seime staembe. Brännvinet i den samiska religionen. *Oknytt* 20(1–4). Pp. 63–84.
- SLUNGA, Nils 1993. Kirkko ja koulu. Papisto ja kirkollinen elämä. In Olof Hederyd & Yrjö Alamäki (eds.) *Tornionlaakson historia II. 1600-luvulta vuoteen 1809*. Jyväskylä. Pp. 280–313.
- SMITH, Benjamin W. & BLUNDELL, Geoffrey 2004. Dangerous ground. A critique of landscape in rock-art studies. In Christopher Chippendale & George Nash (eds.) *The Figured Landscapes of Rock-Art. Looking Pictures in Place*. Cambridge. Pp. 239–262.
- SMITH, Laurajane, MORGAN, Anna & VAN DER MEER, Anita 2003. The Waanyi women's history project. A community partnership project, Queensland, Australia. In Linda Derry & Maureen Malloy (eds.) *Archaeologists and Local Communities. Partners in Exploring the Past*. Washington, DC. Pp. 147–165.
- SMITH, Mark M. 2006. Listening to the heard worlds of antebellum America. In Michael Bull & Les Back (eds.) *The Auditory Culture Reader*. 4th edition. Oxford & New York. Pp. 137–163.
- SMITH, P.L. 1938. *Kautokeino og Kautokeino-Lappene. En historisk og ergologisk regionalstudie*. Instituttet for sammenlignende kulturforskning, serie B: skrifter XXXIV.
- SOETENS, Steven 2006. *Minoan Peak Sanctuaries. Building a Cultural Landscape using GIS*. Doctoral theses. Université Catholique de Louvain. Faculté de Philosophie et Letters. Département d'histoire de l'art, d'aréologie et de musicologie. Louvain-la-Neuve.
- SPANGEN, Marte 2009. Silver hoards in Sámi areas. In Petri Halinen, Mika Lavento & Mervi Suhonen (eds.) *Recent Perspectives on Sámi Archaeology in Fennoscandia and North-West Russia. Proceedings of the First International Conference on Sámi Archaeology, Rovaniemi, 19–22 October 2006*. Iskos 17. Pp. 94–106.
- SPIRO, Melford E. 1971. *Buddhism and Society. A Great Tradition and Its Burmese Vicissitudes*. London.
- STRAND, Marita, KORHONEN, Teppo, LAINE, Veijo A. & TÖRMI, Erkki (eds.) 1994. *Saarivaaran vanha poroaita Savukosken Tanhuassa*. Museoviraston rakennushistorian osasto, raportti 6.
- STRANG, Veronica 2004. *Meaning of Water*. Oxford.

- SUOJANEN, Päivikki 1997. Työkaluna tutkijan persoona. In Anna Maria Viljanen & Minna Lahti (eds.) *Kaukaa haettua. Kirjoituksia antropologisesta kenttätöystä*. Vammala. Pp. 149–157.
- SVESTAD, Asgeir 2011. The impact of materiality on Sámi burial customs and religious concepts. *Fennoscandia archaeologica* XXVIII. Pp. 39–56.
- TAÇON, Paul S.C. 1999. Identifying ancient sacred landscapes in Australia. From physical to social. In Wendy Ashmore & A. Bernard Knapp (eds.) *Archaeologies of Landscape. Contemporary Perspectives*. Oxford. Pp. 33–57.
- TALLGREN, A.M. 1910. Kevitsan ”jumalainen”. *Kotiseutu*, Ensimmäinen vuosikerta. Pp. 36–37.
- TARLOW, Sarah 2000. Emotion in archaeology. *Current Anthropology* 41(5). Pp. 713–746.
- THERMAN, Erik 1940. *Bland noider och nomader*. Tammerfors.
- THOMAS, Julian 1993. The politics of vision and the archaeologies of landscape. In Barbara Bender (ed.) *Landscape. Politics and Perspectives*. Providence. Pp. 19–48.
- THOMAS, Julian 2004. *Archaeology and Modernity*. London & New York.
- THOMAS, Keith 1971. *Religion and the Decline of Magic. Studies in Popular Beliefs in Sixteenth and Seventeenth Century England*. London.
- THUEN, Trond 1995. *Quest for Equity. Norway and the Saami Challenge*. St. John's, Newfoundland.
- TIKKANEN, Outi 2006. Saivojen salaisuus. Saivot osana saamelaiden maailmankuvaa. University of Tampere, Finnish history. Unpublished master's thesis.
- TILLEY, Christopher 1993. Art, architecture, landscape [Neolithic Sweden]. In Barbara Bender (ed.) *Landscape – Politics and Perspectives*. Providence. Pp. 49–84.
- TILLEY, Christopher 1994. *A Phenomenology of Landscape. Places, Paths and Monuments*. Oxford & Providence.
- TILLEY, Christopher 2004. *The Materiality of Stone. Explorations in Landscape Phenomenology*. Oxford & New York.
- TILLEY, Christopher 2008. *Body and Image. Explorations in Landscape Phenomenology* 2. Walnut Creek.
- TOLONEN, Siiri 2013. Uhraamisen sijoittuminen seidoilla. Geokemiallisia ja -fysikaalisia havaintoja ja tilallista tulkintaa Enontekiön Näkkälän, Utsjoen Sieiddakeädgin, Muonion Kirkkopahdan ja Muonion Porviniemen seitakohteilta. University of Oulu, Archaeology. Unpublished master's thesis.
- TORVINEN, Markku 1982. Enontekiön Pöyrisjärven muinaisjäännöksistä. *Studia Minora. Professori emerito Carolo Fredrico Meinander die Caroli MCMLXXXII gratia dedicaverunt discipuli*. Helsingin yliopiston arkeologian laitos, Moniste 29. Pp. 185–191.
- TORVINEN, Markku & HALINEN, Petri 1999. Esihistoria. In Liisa Kajala (ed.) *Pöyrisjärven erämaa-alueen sekä Pöyrisvuoman ja Saaravuoman-Kuoskisenvuoman soidensuojelualueen luonto ja käyttö*. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, Sarja A, No 96. Pp. 75–90.
- TOWNSEND, Joan B. 2004. Core Shamanism and Neo-Shamanism. In Mariko Namba Walter & Eva Jane Neumann Fridman (eds.) *Shamanism. An Encyclopedia of World Beliefs, Practices, and Culture* Santa Barbara & Denver & Oxford. Pp. 49–57.
- TREVARTHEN, David 2000. Illuminating the monuments. Observation and speculation on the structure and function of the cairns at Balnuaran of Clava. *Cambridge Archaeological Journal* 10(2). Pp. 295–315.
- TSCHAN, André P., RACZKOWSKI, Włodzimierz & LATAŁOWA, Małgorzata 2000. Perception and viewsheds. Are they mutually inclusive? In Gary Lock (ed.) *Beyond the Map. Archaeology and Spatial Technologies*. Amsterdam. Pp. 28–48.
- TUOVINEN, Tapani 2002. *The Burial Cairns and the Landscape in the Archipelago of Åboland, SW Finland, in the Bronze Age and the Iron Age*. Acta Universitatis Ouluensis B Humaniora 46.
- TURNER, Sam 2004. Christianity and the conversion period landscape of south-west Britain. In Timothy Insoll (ed.) *Belief in the Past. The Proceedings of the 2002 Manchester Conference on Archaeology and Religion*. BAR International Series 1212. Pp. 125–136.
- TURNER, Victor 2007 [1969]. *Rituaali. Rakenne ja communitas*. Original: The Ritual Process. Structure and Anti-Structure. Translated by Maarit Forde. Helsinki.
- TYNYS, Tapio (ed.) 2000. *Vätsäri – erämaa järven takana*. Vantaa.
- UIMONEN, Heikki 2005. *Ääntä kohti. Ääniympäristön kuuntelu, muutos ja merkitys*. Acta Universitatis Tamperensis 1110.
- URTÄNS, Juris 2008. *Ancient Cult Sites of Semigallia. Zemgales senās kulta vietas*. CCC Papers: 11.
- VALKEAPÄÄ, Nils Aslak 1988. *Beaivi, áhčážan*. Vaasa.
- VALKEAPÄÄ, Nils Aslak 1994. *Trekways of the Wind*. Uddevalla.
- VALKEAPÄÄ, Nils Aslak 1997. *The Sun, my Father*. Translated by Ralph Salisbury, Lars Nordström & Harald Gaski. Vaasa.

- VALTONEN, Taarna 2006. Saami food caches in the Báišduottar-Paistunturi area, northern Finnish Lapland. In Vesa-Pekka Herva (ed.) *People, Material Culture and Environment in the North. Proceedings of the 22nd Nordic Archaeological Conference. University of Oulu, 18–23 August 2004*. Studia humaniora ouluensia 1. Pp. 64–74.
- VALTONEN, Taarna 2009. Place-name perspectives on the Saami past. The importance of multidisciplinary source criticism. In Petri Halinen, Mika Lavento & Mervi Suhonen (eds.) *Recent Perspectives on Sámi Archaeology in Fennoscandia and North-West Russia. Proceedings of the First International Conference on Sámi Archaeology, Rovaniemi, 19–22 October 2006*. Iskos 17. Pp. 133–143.
- VANEECKHOUT, Samuel 2009. *Aggregation and polarization in northwest coastal Finland. Socio-ecological evolution between 6500 and 4000 cal BP*. Oulu.
- VIINANEN, Voitto Valio 2003. *Inarin rajahistoria I. Pohjoiset valtarajat Inarin-Jäämeren alueella 1500-luvulta 1800-luvulle*. Studia historica septentrionalia 40.
- VIINANEN, Voitto Valio 2006. *Inarin rajahistoria II. Inarin eteläiset ja läntiset rajat, tarkentuvat pohjoiset valtarajat sekä Suur-Sodankylän lapinkylien historialliset rajat*. Studia historica septentrionalia 50.
- VIINANEN, Voitto Valio 2007. Siitarajat ja valtarajat. Kokemuksia rajankäyntien kartoittamisesta ja rajojen merkitsemisestä. In Eeva-Kristiina Harlin & Veli-Pekka Lehtola (eds.) *Peurakuopista kirkkokenttiin. Saamelaisalueen 10 000 vuotta arkeologin näkökulmasta*. Publications of Giellagas Institute 9. Pp. 114–127.
- VIRRANKOSKI, Pentti 1973. *Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin historia III*. Oulu.
- VIVEIROS DE CASTRO, Edouard 1998. Cosmological deixis and Amerindian perspectivism. *The Journal of the Royal Anthropological Institute* 4(3). Pp. 469–488.
- VORREN, Ørnulv 1958. Samisk villreinfangst i elder tid. *Ottar* 17(2). Pp. 3–42.
- VORREN, Ørnulv 1962. Finnmarksamenes nomadisme I. *Trømsø museums skrifter* IX(1).
- VORREN, Ørnulv 1982. The wild reindeer hunt and offering sites. In Åke Hultkrantz & Ørnulv Vorren (eds.) *The Hunters. Their Culture and Way of Life*. Tromsø Museum Skrifter XVIII. Pp. 55–68.
- VORREN, Ørnulv 1985. Circular sacrificial sites and their function. In Louise Bäckman & Åke Hultkrantz (eds.) *Saami Pre-Christian Religion. Studies on the oldest traces of religion among the Saamis*. Acta Universitatis Stockholmiensis. Stockholm Studies in Comparative Religion 25. Pp. 69–81.
- VORREN, Ørnulv 1987. Sacrificial sites, types and function. In Tore Ahlbäck (ed.) *Saami Religion. Based on Papers read at the Symposium on Saami Religion held at Åbo, Finland, on the 16th–18th of August 1984*. Scripta Instituti Donneriani Aboensis XII. Pp. 94–109.
- VORREN, Ørnulv 1998. *Villreinfangst i Varanger fram til 1600–1700 årene*. Tromsø Museums skrifter XXVIII.
- VORREN, Ørnulv & ERIKSEN, Hans Kr. 1993. *Samiske offerplasser i Varanger*. Tromsø Museums skrifter XXIV.
- VORREN, Ørnulv & MANKER, Ernst 1976. *Samekulturen – en kulturhistorisk oversikt*. Tromsø & Bergen & Oslo.
- WALLER, Steven J. 2006. Intentionality of rock-art placement deduced from acoustical measurements and echo myths. In Chris Scarre & Graeme Lawson (eds.) *Archaeoacoustics*. McDonald Institute Monographs, University of Cambridge. Pp. 31–39.
- WALLERSTRÖM, Thomas 2000. The Saami between East and West in the Middle Ages. An archaeological contribution to the history of reindeer breeding. *Acta Borealia* 17(1). Pp. 3–39.
- WALLERSTRÖM, Thomas 2006. Ethnonyms and history, use and abuse of archaeology. The case of northern Scandinavia. In Lars Elenius (ed.) *Minority Politics, Culture & Science. The Use and Abuse of History in the Barents Region I. Studies in Northern European Histories I*. Pp. 101–112.
- WALLIS, Robert J. 2003. *Shamans/Neo-Shamans. Ecstasy, Alternative Archaeologies and Contemporary Pagans*. London.
- WALLIS, Robert J. 2009. Re-enchanting rock art landscapes. Animic ontologies, nonhuman agency and rhizomic personhood. *Time&Mind* 2(1). Pp. 47–69.
- WANSLEEBEN, Milco & VERHART, Leo 1997. Geographical Information Systems. Methodological progress and theoretical decline? *Archaeological Dialogues* 4(1). Pp. 53–64.
- WATSON, Aaron 2001. The sounds of transformation. Acoustics, monuments and ritual in the British Neolithic. In Neil S. Price (ed.) *The Archaeology of Shamanism*. London. Pp. 178–192.
- WENNSTEDT EDVINGER, Britta & BROADBENT, Noel D. 2006. Saami circular sacrificial sites in Northern Coastal Sweden. *Acta Borealia* 23(1). Pp. 24–55.
- WESTERDAHL, Christer 2005. Maritime cosmology and archaeology. *Deutsches Schiffartsarchiv* 28. Pp. 7–54.
- WHEATLEY, David & GILLINGS, Mark 2000. Vision, perception and GIS. Developing enriched approaches to the study of archaeological visibility. In Gary Lock (ed.) *Beyond the Map. Archaeology and Spatial Technologies*. Amsterdam. Pp. 1–27.

- WHEATLEY, David & GILLINGS, Mark 2002. *Spatial Technology and Archaeology. The Archaeological Applications of GIS*. London.
- WHEELER, Alwyne & JONES, Andrew K.G. 1989. *Fishes*. Cambridge.
- WILLERSLEV, Rane 2001. The hunter as a human "kind". Hunting and shamanism among the Upper Kolyma Yukaghirs of Siberia. In Torben A. Vestergaard (ed.) *Shamanism and Traditional Beliefs*. North Atlantic Studies 4(1 + 2). Pp. 44–50.
- WYLIE, Alison 2000. Foreword. In Kurt E. Dongoske, Mark Aldenderfer & Karen Doehner (eds.) *Working Together. Native Americans & Archaeologists*. Washington D.C. Pp. v–ix.
- YATES, Timothy 1989. Habitus and social space. Some suggestions about meaning in the Saami (Lapp) tent ca. 1700–1900. In I. Hodder (ed.) *The Meanings of Things. Material Culture and Symbolic Expression*. One World Archaeology 6. Pp. 249–262.
- YLIMAUNU, Timo 2013. Discipline, church and landscape. Tornio Northern Finland, during the 17th and 18th centuries. In James Symonds, Anna Badcock & Jeff Oliver (eds.) *Historical Archaeologies of Cognition. Explorations into Faith, Hope and Charity*. London. Pp. 28–42.
- ZACHRISSON, Inger 1976. *Lapps and Scandinavians. Archaeological Finds from Northern Sweden*. Early Norrland 10.
- ZACHRISSON, Inger 1984. *De samiska metalldepåerna år 1000–1350 i ljuset av fyndet från Mörtträsket, Lappland*. Archaeology and Environment 3.
- ZACHRISSON, Inger 1985. New archaeological finds from the territory of the Southern Saamis. In Louise Bäckman & Åke Hultkrantz (eds.) *Saami Pre-Christian Religion. Studies on the oldest traces of religion among the Saamis*. Acta Universitatis Stockholmiensis. Stockholm Studies in Comparative Religion 25. Pp. 83–99.
- ZACHRISSON, Inger 2009. Antlers on graves and sacrificial sites in South Saami society A.D. 1–1850. How to look upon South Saami culture and identity. In Tiina Äikäs (ed.) *Máttut – máddagat. The Roots of Saami Ethnicities, Societies and Spaces / Places*. Publications of the Giellagas Institute 12. Pp. 134–149.
- ZIMMERMAN, Larry J. 2001. Usurping Native American voice. In Tamara L. Bray (ed.) *The Future of the Past. Archaeologists, Native Americans, and Repatriation*. New York. Pp. 169–184.
- ZUESSE, Evan M. 1987. Ritual. In Mircea Eliade (ed.) *The Encyclopedia of Religion* 12. New York.
- ÄIKÄS, Tiina 2011. From fell tops to standing stones. Sacred landscapes in Northern Finland. *Archaeologica Baltica* 15. Pp. 16–21.
- ÄIKÄS, Tiina 2012. Tupakoivat, laulavat ja liikkuvat kivet – Kommunikointia seitojen kanssa. In Veli-Pekka Lehtola, Ulla Piela & Hanna Snellman (eds.) *Saamenmaa. Kulttuuritieteellisiä näkökulmia*. Kalevalaseuran 91. vuosikirja. Pp. 81–90.
- ÄIKÄS, Tiina, BERGMANN, Ulrich & SALMI, Anna-Kaisa 2012. An attempt to use blood residue analysis to identify sacrificial practices at sieidi sites. *Fennoscandia archaeologica* XXIX. Pp. 93–104.
- ÄIKÄS, Tiina, PUPUTTI, Anna-Kaisa, NÚÑEZ, Milton, ASPI, Jouni & OKKONEN, Jari 2009. Sacred and profane livelihood. Animal bones from sieidi sites in Northern Finland. *Norwegian Archaeological Review* 42(2). Pp. 109–122.
- ÄYRÄPÄÄ, Aarne 1931. Muinaismuistot -osuudet. In J.E. Rosberg, Kaarlo Hildén & Erkki Mikkola (eds.) *Suomenmaa. Maantieteellis-taloudellinen ja historiallinen tietokirja*. IX.2. Oulun lääni. Porvoo.
- ØSTMO, Mari 2004. Symbolik i landskapet. Grenser, kosmologi og ritualer. In Lene Melheim, Lotte Hedeager & Kristin Oma (eds.) *Mellom himmel og jord. Foredrag fra et seminar om religionsarkeologi, Isegran 31. januar – 2. februar 2002*. Oslo Archaeological Series 2. Pp. 184–199.

Internet sources

- Determining Cultural Affiliation Within NAGPRA*. National Park Service, U.S. Department of the Interior & National Center for Cultural Resources, National NAGPRA. <http://www.nps.gov/nagpra/TRAINING/Cultural_Affiliation.pdf> (accessed: 22 September 2014).
- Discussion forum of the Erä magazine, Fishing diary, week 22 at Teno. <<http://www.eralehti.fi/keskustelu/t4986>> (accessed: 31 July 2008).
- Geocaching – The Official Global GPS Cache Hunt Site. <<http://www.geocaching.com/>> (accessed: 22 September 2014).
- Kansalaisen karttapaikka (Public map service of the National Land Survey of Finland). <<http://kansalaisen.karttapaikka.fi/kartanhaku/osoitehaku.html?lang=>>> (accessed: 17 May 2011).
- Lehto ry, Suomenusko (Finnish neo-paganist website). <<http://www.lehto-ry.org/suomenusko.html>> (accessed: 22 September 2014).
- Metsähallitus, Luontoon.fi. (outdoors.fi, website for nature tourism services provided by the Finnish forest administration) <<http://www.luontoon.fi/page.asp?Section=965>> (accessed: 21 October 2010).

Riksantikvarieämbetet, Fornsök. <<http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>> (accessed: 22 September 2014).

Schaufenster der Archäologie. <<http://www.magdeburg.de/schaufenster/tafeln/pdf/tafel2.pdf>> (accessed: 28 September 2010).

Shamaani Nulituinen. <<http://www.shamaaninmaa.fi/>> (accessed: 6 October 2010).

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, RKY. Poroerotuspaikat ja -aidat. Museovirasto. (Nationally significant built heritage environments, reindeer round-up sites and fences.) <http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=2130> (accessed: 22 September 2014).

Personal communications

AUTTO, Unto. Interview by Sanna Autto, November 2008.

HAIMILA, Miikka. E-mail, 5 May 2010.

HALINEN, Petri. Oral communication, August 2010.

INFORMANT, female, 28 years old. E-mail interview, July 2009.

KOIVUNEN, Pentti. Oral communication, September 2008, Oulu.

LAIME, Sandis. Oral communication, 7 May 2009, Turaida, Latvia.

NÄKKÄLÄJÄRVI, Klemetti. Oral communication, 24 February 2010, Oulu.

RAUTIAINEN, Pirjo. E-mail, 4 May 2010.

RYDVIING, Håkan. Oral communication, 12 March 2009, Oulu.

SARRE, Veikko. Oral communication, 9 July 2009, Inari.

SIITONEN, Veikko. E-mail interview, January 2011. Pp. 500–504.